

Új SzemFüles

7-8. szám, 2010. szeptember-december

Interjú
Beszélgetés Gombás Judittal a
Látássérültek Szabadidős Sportegyesületének (LÁSS)
elnökével

Fej-törő

Érdekes sorok

Saját tollamból

Ünnepi hangulat

Humor-zsák

Tartalomjegyzék

Szerkesztői köszöntő	1
Házunk tája Egyesületi hírek	2
Interjú Beszélgetés Gombás Judittal, a Látássérültek Szabadidős Sportegyesületének (LÁSS) elnökével	6
Saját tollamból Tübingeni emlékek – Pap Gábor élménybeszámolója a 12. Nemzetközi Siketvak Táborról Hogyan dolgozzuk fel a kudarcokat? – Boldizsár Attila írása	11
Ünnepi hangulat	19
Érdekes sorok Zavaró hangaláfestések a rádióműsorokban	29
Jogi percek	30
Kishírek, érdekességek a nagyvilágból	31
Könyvjelző Arany János élete és munkássága	36
Humor-zsák	43
Hirdetések	44
Fej-törő	45
Vers	46
Impresszum	48

Szerkesztői köszöntő

Kedves Olvasóink!

Bár szinte hihetetlen, mégis hamarosan búcsút intünk a 2010-es esztendőnek, magunk mögött hagyva az év örömeit, sikereit, nehézségeit. Ám, még mielőtt ezt megtennénk, szeretettel ajánlom figyelmükbe Új SzemFüles újságunk ünnepi, dupla számát, amely a sok hasznos és érdekes olvasnivaló mellett ezúttal karácsonyi rovattal is igyekszik kedveskedni Önöknek.

Lapunkban természetesen ezúttal is megtalálják mindazt, ami az egyesületi tagságot érintő hírek körébe tartozik. Interjút olvashatnak továbbá a Látássérültek Szabadidős Sportegyesületének (LÁSS) elnökével, Gombás Judittal, aki a szervezet megalakulása mellett, annak mindennapjairól is mesél. „Saját tollamból” rovatunkban ez alkalommal két egyesületi tagunk írását is közöljük: Elsőként Pap Gáborét, aki igyekszik egy kis melegséget „csempészni” a hideg, téli estékbe oly módon, hogy megosztja az olvasókkal emlékeit, élményeit a Tübingenben még nyáron megrendezett, 12. Nemzetközi Siketvak Táborról, másodikként pedig Boldizsár Attila sorait közöljük, aki a kudarcok feldolgozhatóságának rejtjelmeibe avatja be az érdeklődőket.. „Ünnepi hangulat” rovatunkban segédszerkesztőm, Gabó összeállítása nyomán bepillantást nyerhetnek a Karácsonyhoz szorosan kötődő ünnepek – Advent és Vízkereszt - „kulisszatitkaiba”, ezt követően pedig Önök elé tárunk néhány érdekes sort, Asztalos Ágnes „tolmácsolásában”. Dr. Oszvári Ádám „Jogi percek”-beli írása az előző lapszámban megjelent téma folytatásával foglalkozik: ezúttal is a fogyatékos személyek tömegközlekedési kedvezményeiről olvashatnak hasznos információkat. A komolyabb témák mellett

természetesen az Új SzemFüles ünnepi számából sem maradhettek ki a szórakozást, kikapcsolódást, nevetést garantáló rovatok, úgy mint: „Kishírek, érdekességek a nagyvilágból”, „Könyvjelző”, melyben Arany János életéről és munkásságáról tudhatnak meg érdekességeket Mary összeállításában, „Humor-zsák” és „Fej-törő”, melyek közül előbbi a rekeszizmokot, utóbbi pedig az agytekervényeket hivatott célba venni.

Önöket köszöntő, bevezető soraim végén ez alkalommal is – mint mindig – már csupán egyetlen dolgom van hátra: Az ünnepi előkészületek közepette munkatársaim nevében is szeretnék tartalmas, hasznos időtöltést és sok, vidám percet kívánni az Új SzemFüles idei utolsó, dupla számának olvasásához!

*Petner Katalin
Felelős szerkesztő*

Házunk tája - Egyesületi hírek

Klubdélutánok és kirándulások az Egyesületben

Az őszi folyamán két alkalommal került sor egyesületi klubdélután szervezésére és megrendezésére: A SVOE irodába minden hónap második szerdáján, rendszeresen ellátogató tagok már tudják: a közös összejövetelek jó hangulata minden alkalommal garantált, hiszen a klub állandó „háziasszonyai”, Kószegi Dóra és Molnárné Katona Eszter mindig gondoskodnak a vidám hangulat megalapozásáról. Az őszi klubok sorát Eszter és Dóri szeptember 29-én kenyérsütéssel nyitotta meg. Ezen a klub-alkalmon a résztvevőknek lehetőségük

nyílt próbára tenni „pékmesteri” tudományukat, ugyanis mindenki saját maga dolgozhatta össze a kenyértészta összeállításához szükséges alapanyagokat, majd ízlésének megfelelő, apró cipót, „kenyeret” készíthetett, melyet különféle apró-magvak felhasználásával még ízletesebbé varázsolhatott.

Készül a tészta

Amíg az elkészített cipócskák a „kemencében” ropogásra sülték, a résztvevők a várakozás perceit sem töltötték elfoglaltság nélkül: A népszerű társasjáték, a Braille Bingó tartotta izgalomban a játékos kedvű résztvevőket.

Lelkes Bingó-„vadászok”

Az aprócska kenyerek elkészültére a konyha felől érkező, íncsiklandóan finom illatok hívták fel a résztvevők figyelmét. Néhány perccel azután, hogy kihirdették a szeptemberi Bingó győztesét, az érintettek kézbe vehették és elfogyaszthatták saját készítésű cipóikat, melyekből mindenki közös kóstolásra kínálta saját remekművét a testvériesség jegyében.

Kész cipócskák társaságában

A szeptemberi klubdélután „záróakkordjaként” Kovács Pál és felesége szolgáltatott hangulatos zenét furulyán.

Októberben, a Fehér Bot ünnepének alkalmából rendezett, számtalan programon való részvétel apropóján nem került sor klubdélután megtartására. Azonban a főzni szerető, vállalkozó kedvű egyesületi tagoknak lehetőségük nyílt részt venni a Vakok Állami Intézete által október 11-én, hétfőn megrendezett főzőversenyen, ahol a feladat bográcsgulyás elkészítése volt. Egyesületünk mester-szakács csapatában helyet kapott Boldizsár Attila, Gáspár Lászlóné, Angéla és férje László, Huszár Mária és Koller Gyula, valamint a SVOE munkatársai: Kőszegi Dóra, Molnárné Katona Eszter és Kimlei Gábor.

Gábor és Attila, a két főszakács

Bár a győztesnek járó, első helyezést ezúttal nem sikerült megszereznie a csapatnak, a bográcsban főtt, finom gulyás közös elfogyasztása némiképp kárpótlást jelentett a résztvevők számára.

Október 26-án, kedden délelőtt kiránduláson vehettek részt az érdeklődők. E hideg és esős, őszi nap délelőttjén az aquincumi Múzeum Tapintható Tárlatára

látogattak el az Egyesület tagjai és munkatársai. Az aquincumi Múzeum területén látássérültek számára külön helyiségben berendezett tárlaton lehetőség nyílt megtapintani, kézbe venni az ókorban, valamint a középkorban mindennaposnak számított egyes ékszerek, különféle használati tárgyak rekonstrukcióit. A kiállítóterem közepén elhelyezett asztról napjainkban is használatos, konyhakerti növények apró magjait, valamint illatos növények egy-egy példányát vehették kézbe a vállalkozó kedvű és érdeklődő látogatók.

Kíváncsiskodók az asztal körül

Két héttel az aquincumi Múzeum-látogatás után, november 09-én, kedden a téma iránt érdeklődő, állatbarát tagjaink számára lehetőség nyílt ellátogatni a Csepeli Vakvezetőkutya-Kiképző Iskolába, ahol Farkasné Schiff Mónika fogadta az érkező vendégeket. Az iskola vezetője ezt követően röviden összefoglalta a vakvezetőkutya-kiképzés, valamint a segítő kutya igényléshez kapcsolódó általánosságokat, melyről egyesületi újságunk következő számában részletesen is beszámolunk. A tájékoztató időtartama alatt, illetve annak végét követően is lehetőség volt kérdésselvetésre. Az elhangzott kérdések után Mónika körbevezette a látogatókat az iskola területén, melynek keretében a vendégek egy kis időre bepillantást nyerhettek a kutyakiképző iskola mindennapi életébe: Lehetőség nyílt a kennelek, valamint a kutyák kiképzéséhez használt tanpálya bejárására is. Gáspár Lászlóné, Angéla még a vakvezetőkutyával való tanpályás

közlekedést is kipróbálhatta az egyik kiképző segítségével. A tanpálya-bejárás után egy növendék kiskutya megsimogatását követően a résztvevők megköszönték a szíves vendéglátást és élményekkel gazdagodva hazaindultak.

Angéla a tanpályán

A Vakvezetőkutya-Kiképző Iskolában tett látogatás után egy nappal, november 10-én, szerdán sor került a második őszi klubdélután megrendezésére, melynek keretében a két „háziasszony” perecsütésre invitálta a szeptemberi kenyér készítésen felbátorodott, lelkes egyesületi tagságot. Az előre elkészített tésztából valamennyi „pékmester” szinte pillanatok alatt perccet formázott, majd a nyers remekművek tepsin sütőbe kerültek. A várakozás percei ez alkalommal is jó hangulatú Bingózással teltek.

Valami készül...

Mire a Bingóban győztest hirdettek, a perecek is aranybarnára és ropogósra sülték.

Fenséges falatok

Az őszi klub-szezon lezárásaként Kovács Pál adott elő néhány dalt szintetizátor-kísérettel.

Kőszegi Dóra és Molnárné Katona Eszter a havi rendszerességgel megrendezésre kerülő, és időről időre egyre népszerűbb egyesületi klubdélutánok szervezői minden alkalommal más és más érdekes, izgalmas programmal várják az érdeklődő, egyesületi tagokat a SVOE irodájának csoportszobájába, alkalmanként pedig kirándulással egybekötött, külső helyszínekre. A programokra való eljutáshoz igény esetén természetesen minden alkalommal segítőt biztosítanak, a klubdélutánok jó hangulatáról pedig a résztvevők és szervezők közösen gondoskodnak.

Felhívás

Kedves Olvasók!

Egyesületünk önszervező csoportokat szervez a tagoknak és hozzátartozóiknak. Az önszervező csoportokon a résztvevők élményeit, problémáit, kérdéseit beszéljük meg. A foglalkozásokat havonta egyszer tartjuk, nyíltak, bármelyik alkalmon részt lehet venni. Az alábbi három önszervező csoportot kínáljuk:

1. Nagyothalló (hangzó beszéddel kommunikáló) tagok önszervező csoportja: Havonta egyszer, felváltva péntek délután,

illetve szombat délelőtt kerül megrendezésre.

2. Siket (jelnyelvet használó) tagok csoportja: Havonta egyszer, hétköznap délután kerül megrendezésre

3. Hozzátartozók csoportja: Erre a csoportra a siketvak személyek családtagjait, hozzátartozóit várjuk. Szintén havonta egyszer, egy hétfélig napon tartjuk.

Mindhárom csoportot az Egyesület pszichológusai, Legányi Réka és Boncz Ádám vezetik.

Az időpontokról érdeklődni és jelentkezni az alábbi elérhetőségeken lehet:

E-mail: boncz.adam@siketvakrehab.hu

Telefon: 30/443-9203

Várjuk jelentkezését!

Legányi Réka és Boncz Ádám

Meghívó

Kedves Tagok!

Ezúton hívjuk fel az érdeklődők figyelmét, hogy **2011. január 7-én, pénteken, 15 órai kezdettel** tájékoztatót tartunk a Finnországban megrendezésre kerülő 13. SIKETVAKOK EURÓPAI REHABILITÁCIÓS ÉS KULTURÁLIS HETE 2011 (ERCW 2011) elnevezésű egyhetes programról.

A tájékoztató helyszíne:

SVOE iroda 1053 Budapest, Múzeum körút 3., II. emelet (21-es kapucsengő)

Kérjük, hogy személyi kísérés, vagy tolmácsolás iránti igényét legkésőbb **2011. január 5-ig** jelezze a SVOE iroda alábbi elérhetőségeinek bármelyikén:

Telefon: 06/1/361-2007

E-mail: siketvakok@gmail.com

A rendezvényhez kapcsolódó főbb információkról az alábbiakban tájékozódhatnak:

Helyszín: Tuusula (Helsinki-től fél órányira északra, a reptértől 15 percre található település a Tuusula tó partján)

Dátum: 2011. augusztus 1-től 7-ig (hétfőtől vasárnapig)

Szállás: Onnela Szálló és Gustavelund Hotel

Részvételi díj: kétágyas szobában: 450 euro, egyágyas szobában 600 euro

A részvételi díj tartalmazza a szállást, a teljes ellátást és a programokat, de nem tartalmazza az útiköltséget!

A részvételhez angol nyelvű jelentkezési lapot kell kitölteni.

A jelentkezés, illetve a részvételi díj befizetésének határideje a finn szervezők felé 2011. március 31.

Aki szeretne további információkat kérni a rendezvényről, de nem tud jelen lenni a tájékoztatón, az alábbi elérhetőségek valamelyikén kaphat bővebb felvilágosítást:

Telefon: 06-70-930-7549

Email: gangltamas@gmail.com

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Budapest, 2010. december 9.

Üdvözlettel:

Gangl Tamás, elnök

Siketvakok Országos Egyesülete

Összeállította: Szerkesztő

Interjú

**Beszélgetés Gombás Judittal, a
Látássérültek Szabadidős
Sportegyesületének (LÁSS) elnökével**

2010. október első napján két munkatársam kíséretében részt vettem azon a történelmi jelentőségű rendezvényen, amelynek keretében ünnepélyes átadásra került a Látássérültek Szabadidős Sportegyesületének új irodája és sport-létesítménye. E közösségi helyiség különlegessége, hogy hazánkban elsőként és egyedülálló módon biztosít sportolási lehetőséget látássérültek számára, mindezt teljesen akadálymentes környezetben.

*Az iroda hivatalos átadás-átvételének
ünnepélyes pillanata*

A megnyitó ünnepség után pár nappal kerestem fel az Egyesület elnökét, Gombás Juditot, akit arra kértem: Mutassa be a LÁSS-t, meséljen egy kicsit a kezdetekről, a jelenről, és a jövőbeli tervekről:

SzemFüles: „Mikor, mennyien, milyen céllal alapítottátok a LÁSS-t? Honnan jött az ötlet, hogy épp a látássérültek sportolási lehetőségeinek előtérbe helyezése legyen az Egyesület fő „profilja”?

Judit: „A sportegyesületet 2006 októberében, épp 4 évvel ezelőtt, 12-en hoztuk létre. Az élet furcsa „tréfája”, hogy a 12 alapító tag egyik fele látássérült, másik fele pedig látó volt. A LÁSS

megalapításának elsődleges okai között szeretném megemlíteni, hogy néhány, rendszeresen mozogni vágyó, látássérült fiatalal együtt azt tapasztaltuk: hiába szeretnénk sportolni, mozogni, erre rendszeresen segítő, önkéntesek híján sajnos ritkán adódik lehetőségünk. Korábban mindenki úgy igyekezett megoldani a segítő-kérdést, ahogyan tudta: családtagok, rokonok, esetleg barátok vállalták fel a segítő-szerepet jónéhányunk mellett, rendszeres futások, vagy épp korcsolyázás közben. Ennek következtében többünkben megfogalmazódott annak igénye, hogy szervezett keretek között, segítséggel, mégis önállóan, rendszeresen sportolhassunk. Az Egyesület megalapítása felé az első lépést 2006 őszén, a Bécs-Budapest Szupermaraton előtt megfogalmazott, szponzor-kereső levéllel tettük meg, melyet akkor még magánemberekként körülbelül nyolcan, tizen írtunk alá annak érdekében, hogy részt vehessünk a Szupermaratonon és tandemkerékpárokon teljesíthessük a Bécs-Budapest közti távot. Miután levélbeli megkeresésünket több szervezet és nagy cég elutasította, újragondoltuk a „stratégiát” és közös elhatározás végeredményeként létrehoztuk a Látássérültek Szabadidős Sportegyesületét, a LÁSS-t. Egyesületünk többek között azért is egyedülálló az országban, mert hiánypótló tevékenységet lát el azáltal, hogy nem csupán a látássérültek szabadidős és sportolási tevékenységeinek kibővítésével, hanem annak lebonyolításhoz szükséges. emberi erőforrás tervezésével, „logisztikai” megszervezésével is foglalkozik. Ehhez kapcsolódóan szervezetünk céljai is meglehetősen sokszínűek, sokrétűek: Mindamelllett, hogy igyekszünk a látássérült emberek minél szélesebb körével megismertetni, megszerettetni a mozgás örömét – tesszük mindezt nemtől és életkortól függetlenül – lehetőséget teremtünk sokféle szabadidős sporttevékenység kipróbálására és azok rendszeres gyakorlására is. A rendszeresen

velünk sportoló sorstársak számára biztosítjuk a nehezen, vagy segítség nélkül egyáltalán nem elérhető szabadidős sporttevékenységekben (futás, lovaglás, túrázás, korcsolyázás stb.) történő, folyamatos részvétel lehetőségét. A fentiek mellett célkitűzéseink között szerepel még a „para” sport, ezen belül is a látássérültek sportjának társadalmi népszerűsítése, valamint ez által az önkéntesség fontosságára való figyelemfelhívás. Végül, de nem utolsósorban fontos megemlítenem, hogy a szervezet céljainak megvalósításáért dolgozó, fiatalos szervező-csapatunk vegyes összetételű: látássérült egyesületi tagok és önkéntes, látó segítők vidám, jókedvű közösséget alkotva mindent megtesznek azért, hogy a velünk mozogni, sportolni vágyók alkalomról alkalomra, hétről hétre valamennyi programunkon jól érezzék magukat és a mozgás öröme által okozott élmény mellett egy jól működő kisközösség életébe is bepillantást nyerhessenek.”

SzemFüles: „Hol és milyen rendszerességgel kínáltok sportolási lehetőségeket?”

Judit: „Csoportos sportolási lehetőséget természetesen heti rendszerességgel szervezünk és biztosítunk, önkéntes segítők bevonásával, minden, mozogni vágyó látássérült számára: Iskolaidőben hétfő esténként alakformáló női tornára várjuk az érdeklődőket a Vakok Általános Iskolájának tornatermébe. Keddenként az extrém sportok kedvelői helyeződnek előtérbe: nekik falmászást szervezünk, ami nagy népszerűségnek örvend nem csak egyesületünk tagjai, de kíváncsi látássérültek körében is. Tavasszal és ősszel minden szerdán futásedzéseket tartunk a Margit-szigeti Atlétikai Centrum rekortán-borítású pályáján, valamint a sportosabb, vállalkozó kedvű, bátor jelentkezőknek a szigetet körülölelő, több mint 4,5 kilométer hosszú futópályán. A

bőséges programválaszték „lezárásaként” pedig ez év szeptembere óta, péntek esténként gerincjóga-tanfolyamra várunk mindenkit a LÁSS közösségi helyiségébe, aki egy kis lazításra, felfrissülésre vágyik. Havi rendszerességgel szervezünk tandemkerékpár-túrákat, melyre minden alkalommal sokan jelentkeznek. Természetesen igyekszünk kihasználni az évszakok váltakozása nyújtotta lehetőségeket is: Az évszaktól függő sportolási lehetőségek kedvelői mind a nyári, mind pedig a téli időszakban megtalálják a számukra legideálisabb sportolási lehetőséget. A tavaszi és őszi sport-programok mellett a téli és nyári, „időszakai” programok is rendkívül népszerűek: Telente a sélés, valamint a korcsolyázás kerül előtérbe, melyek közül ez utóbbi a futásedzések őszi szezonjának végével veszi kezdetét. A kicsit extrémebb, nyári sportok kedvelőinek pedig minden évben igyekszünk lehetőséget biztosítani a vitorlázás, illetve a búvárkodás élményének kipróbálására. A sportolás lehetőségének rendszeres biztosítása mellett tavaly nyár óta hosszú hétvégeket, táborokat is szervezünk, mindkettőt természetesen a jókedvű, társas-sportolás, kikapcsolódás jegyében.”

SzemFüles: „Ki, kik és milyen formában csatlakozhatnak Hozzatok? Hogyan népszerűsítitek a LÁSS-t az érintettek körében?”

Judit: „Szeretettel hívunk és várunk minden látássérültet, aki szeretné kipróbálni magát az általunk szervezett bármelyik futás, vagy extrém sport-„edzésen”. Fontos hangsúlyoznom, hogy a hozzánk csatlakozók esetében egyáltalán nem „követelmény, vagy elvárás”, hogy az illető „élsportoló” legyen. Egyetlen „feltétel” van csupán: szeressen egy vidám és jókedvű csapattal együtt mozogni. Az Egyesület tagságához való csatlakozás lehetősége minden, velünk sportoló látássérült számára opcionális, tehát nem

kötelező. Ám, ha valaki rendszeres résztvevője az általunk szervezett programoknak, sportolási lehetőségeknek, akkor érdemes LÁSS taggá válnia, amit egy az Egyesületbe történő belépési nyilatkozat kitöltésével, majd aláírásával tehet meg. Praktikus okokból is kérni szoktuk az LÁSS tagságához való, hivatalos csatlakozást, ugyanis annak nyilvántartása, valamint statisztikai kimutatása, hogy mennyi látássérült sportol rendszeresen, illetve mennyien érdeklődnek az általunk szervezett programok iránt így sokkal egyszerűbb és kezelhetőbb számunkra. A népszerűsítéssel kapcsolatban azt kell mondanom, hogy tapasztalatunk szerint sokan találnak meg bennünket „szájhagyomány” útján, mégpedig oly módon, hogy a látássérültek egymás között adják tovább az Egyesület jó hírét. Én, személy szerint is nem egy olyan LÁSS tagról tudok, akit első alkalommal látássérült ismerőse, barátja „csábított” le esetleg az első futásedzésre, vagy egy közös kirándulásra, korcsolyázásra. Önkéntesek tekintetében ugyanez a helyzet: Legelső önkéntes segítőink saját családtagjaink, barátaink köréből kerültek ki. A korábbi önkéntes-bekerülési gyakorlattal ellentétben azonban mára már büszkén elmondhatom: Egyre több „külsős” segítővel rendelkezünk. Olyan emberekkel, akik se nem a rokoni, és már nem is az ismerősi körből kerülnek ki. Jó néhány önkéntesünk van például, aki annak idején futóversenyen, esetleg a Bécs-Budapest Szupermaratonon tandemkerékpár „nyergében” látott bennünket először. Kíváncsi lett ránk, egy-két alkalommal csatlakozott hozzánk futásedzésen, vagy esetleg más program alkalmával, megtetszett neki a közösség és azóta nálunk önkénteskedik. Az utóbbi időben az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karának hallgatói közül is egyre többen érdeklődnek a LÁSS tevékenysége iránt és ennek köszönhetően szinte hétről hétre egyre többen jönnek segíteni.”

SzemFüles: „Hozzávetőlegesen mekkora a taglétszámotok? Mennyien sportolnak veletek rendszeresen?”

Judit: „Hivatalosan körülbelül 80 tagja van az Egyesületnek, de ebbe a látássérültek mellett a látó önkéntesek is beletartoznak, akik nem csak segítőként, de rendszeres, LÁSS tagként is jelen vannak a szervezet életében. Az általunk szervezett sportolási lehetőségek látogatottsága meglehetősen sokrétű: Vannak tagjaink, akik csak futni járnak, és olyanok is akadnak, akikkel csak telente, a korcsolya-szezon idején találkozunk. A látássérültek körében „extrémnek”-számító sportok kedvelői elsősorban a falmászást, esetleg a síelést, vagy a bújárást részesítik előnyben. Mi valamennyien, szervezők és önkéntesek közös erővel időről időre azon dolgozunk, hogy minden, hozzánk csatlakozó mozogni, sportolni vágyó megtalálja a saját testi adottságaival leginkább harmonizáló sportágat.”

SzemFüles: „Melyek azok a sportesemények, rendezvények, amelyeken rendszeresen megjelentek, részt vettek?”

Judit: „Az Egyesület 2006-os megalakulása óta folyamatosan törekszünk arra, hogy minél több rendezvényen, sporteseményen megjelenjünk, versenyzőként aktívan részt vegyünk. Ezekkel a megjelenésekkel elsősorban a látássérült-sportot igyekszünk minél szélesebb társadalmi körben népszerűsíteni, és egyúttal próbáljuk megmutatni, hogy egy fogyatékkal élő is képes lehet kiemelkedő sportbeli teljesítmények elérésére, ha megkapja a szükséges és megfelelő segítséget. Rendszeres résztvevői vagyunk különféle futóversenyeknek, mint például a Vivicitának, a NIKE félmaratonnak, a K&H váltófutásnak és minden évben részt veszünk a Bécs-Budapest Szupermaratonon is. Az ELTE által évente megrendezendő Sportnapon is mindig jelen

vagyunk. Ott elsősorban azt igyekszünk bemutatni: Hogyan sportolunk mi, látássérültek. Ezzel is mintegy „érzékenyítjük” az egyetemre járó, látó hallgatókat, akik, azáltal, hogy bekötött szemmel kipróbálhatják a showdown asztalt, vagy éppen a mászó-falat egy kicsit talán közelebb kerülnek, „érzékenyebbé”, nyitottabbá válnak a fogyatékkal élőkkel szemben.”

SzemFüles: „Mennyire könnyű, vagy épp nehéz feladat az önkéntesek, segítők „toborzása”, megtartása?”

Judit: „Az a tapasztalatom, hogy az önkéntesek „bevonása” jóval egyszerűbb feladat, mint a látássérültek rendszeres mozgásra történő kapacitálása. Látó önkénteseket viszonylag könnyű szerezni, viszont ezzel szemben a sorstársakat picit nehezebb meggyőzni arról, hogy esetleg munka után ne hazafelé induljanak, hanem inkább jöjjenek edzésre és mozogjanak, sportoljanak velünk. Külön kihívást jelent számunkra azon látássérültek elérése, akik nem rendelkeznek internet-hozzáféréssel. A hozzájuk való „eljutás” lehetőségeinek feltárásával folyamatosan foglalkozunk, de kapacitás-hiány miatt jelenleg csak az interneten vagyunk jelen.”

SzemFüles: „Mennyire népszerűek az úgynevezett „extrém” sportok, például a falmászás, a lovaglás, vagy épp a bűvárcodás, szörfözés?”

Judit: „Az általad említett valamennyi sportág szinte kivétel nélkül nagyon népszerű a velünk mozgó látássérültek körében. Tagjaink nagy része rendkívül nyitott ezen sportágak kipróbálására. Az azonban tény: az „extrém” sportok kipróbálásának lehetőségét jóval nehezebb biztosítani, mint például megszervezni egy szerdánkenti, margitszigeti futásedzést. Bár néha ez utóbbi sem kis feladat. A nem mindennapi sportágak esetében gyakorta

nehéz olyan edzőt találnunk, aki amellet, hogy felelősséget vállal az edzés időtartama alatt egy látássérült testi épségéért, komolyan is veszi a „szárnyai alá kerülő” sportolni-vágyó „ambícióit”. Az „extrémnek” számító sportágak területén épp ezért hatalmas kihívást jelent számunkra azoknak az edzőknek a felkutatása, megtalálása, akik komolyan veszik a velünk sportolókat.”

SzemFüles: „A látó „sport-társadalom” tagjaival milyen a kapcsolatokat? Van e esetleg lehetőségek együttműködésre, közös sportolásra látó élsportolókkal?”

Judit: „Őszintén szólva erről nem igazán tudok nyilatkozni, mert nincsenek közvetlen tapasztalataink az élsportolókkal való együttműködéssel kapcsolatban. Nagy általánosságban talán annyit mondhatok, hogy akikkel valami oknál fogva idáig kapcsolatba kerültünk elismerően szóltak a fogyatékos-sportról. Tapasztalatom szerint az egészséges élsportolók világában ugyanaz a tanácstalanság figyelhető meg a látássérültekkel, ezen keresztül pedig a látássérültek sportjával, sportolásával kapcsolatban, mint ami a társadalomban a velünk kapcsolatos információk hiányának köszönhetően egyébként is „tetten érhető”, nyomon követhető. Azt kell mondanom, hogy sok esetben egy amatőr sportolóval sokkal könnyebb, gördülékenyebb és gyorsabb a kapcsolatteremtés, mint egy hivatásos sportemberrel.”

SzemFüles: „Hogyan tervezitek a jövőt? Vannak-e megvalósításra váró ötletek?”

Judit: „Mindenekelőtt nagyon szeretnénk, ha a most átadásra került, közösségi helyiség minél nagyobb létszámú kihasználtsággal működne. A látássérültek számára akadálymentes sportolás lehetőségének biztosítása mellett szeretnénk elérni az egészséges életmód és a közösségi élet jelenleginél is jóval

szélesebb körben történő terjesztését. Szeretnénk elérni továbbá, hogy minél több látássérült megtapasztalhassa a közös mozgás örömét és ezen keresztül a sportban rejlő kihívások mindennapi életünkre gyakorolt, pozitív hatását. A későbbiekben, amint lehetőségünk nyílik rá, szeretnénk alkalmazni egy főállású munkatársat, aki a LÁSS adminisztrációval kapcsolatban felmerülő feladatai mellett esetenként a programok, edzések szervezésben és az azokhoz kapcsolódó, koordinációs feladatokban is besegítene majd. Az Egyesület életével kapcsolatban felmerülő teendőket ugyanis jelenleg társadalmi munkában, többen, önkéntesként végezzük. Nemzetközi kapcsolatok kialakítására, építésére is törekszünk oly módon, hogy kapcsolatban állunk az Európai Önkéntes Szolgálattal, melynek keretében jelenleg egy spanyol fiatalember, Jesus vendégeskedik és segít a mindennapi teendők ellátásában szervezetünkönél. A közeljövőben mi is tervezzük vállalkozó kedvű, kalandvágyó fiatalok – látássérülteket és látókat egyaránt – önkéntesként történő delegálását Európa különböző országaiba. Ennek kivitelezése érdekében igyekszünk „felkutatni” és felkeresni azokat a külföldi szervezeteket, amelyek nyitottak arra, hogy esetenként látássérült önkéntesekkel is együttműködjenek. Nemzetközi kapcsolatok terén egyébként meglehetősen jók a tapasztalataink: 2008 őszén a „Fiatalok Lendületben” program keretében rendeztük meg a „Sports for Everyone” („A sport mindenkié”) elnevezésű konferenciát, ahol 9 ország látássérült sportolójának részvételével nyílt lehetőségünk a közös együttgondolkodásra. E rendezvény sikerét talán az mindennél jobban mutatja, hogy 2008 óta folyamatos kapcsolatban állunk a konferencián részt vett szinte valamennyi szervezettel. Rengeteg tervünk, ötletünk vár még megvalósításra, melyeket lassan, de biztosan szeretnénk kivitelezni a jövőben.”

SzemFüles: „Milyen feltételekkel tudnátok rendszeres sportolási lehetőséget biztosítani mozogni vágyó siketvakoknak? Csatlakozhatnak-e Hozzátok SVOE tagok?”

Judit: „A LÁSS ajtaja természetesen nyitva áll a sportolni, mozogni vágyó siketvakok előtt. Segítőt természetesen minden esetben tudunk biztosítani, szükség esetén azonban jelyelvi tolmácsról az érkező érintettnek kell gondoskodnia, mert sajnos ilyen jellegű „szolgáltatást” nem tudunk nyújtani. Fontosnak tartom kiemelni, hogy nem csak a közösségi helyiség kialakításakor, hanem annak berendezésekor, a futópad, valamint a szobabicikli elhelyezésekor is az akadálymentességre törekedtünk. Nyugodt szívvel kijelenthetem: A LÁSS közösségi helyisége siketvakok számára is akadálymentes és biztonságos. Aki esetleg nem hiszi, nyugodtan jöjjön és győződjön meg róla személyesen, szeretettel hívjuk és várjuk!”

A közösségi helyiség

SzemFüles: „Hol, hogyan lehet megtalálni Benneteket? Milyen elérhetőségeken keresztül vehetik fel veletek a kapcsolatot az érdeklődők?”

Judit: „Személyesen bárki megtalál bennünket a LÁSS irodában, melynek címe: Budapest, 6. kerület, Andrásy út 76., földszint 4., ahol szeretettel várjuk az érdeklődőket, sportolni-vágyókat. Programjainkról, rendezvényeinkről folyamatos tájékoztatást nyújtunk a

www.lassegyesulet.hu honlapon. Weboldalunkon lehetőség van továbbá feliratkozni levelezőlistánkra is, melyen keresztül igyekszünk az aktuális edzés-időpontokról, hírekről, programokról informálni Egyesületünk tagjait, valamint az érdeklődőket. Természetesen telefonon és e-mailben is elérhetőek vagyunk: Telefonszámunk: 06-20/289-8373, e-mail címünk: lassegyesulet@gmail.com.

Szerkesztő

Saját tollamból

Rovatunkban ezúttal két tagunk írását közöljük: Elsőként Pap Gábor osztja meg a Kedves Olvasókkal a németországi Tübingen városában ez év nyarán megrendezett, 12. Nemzetközi Siketvak Táborral kapcsolatos élményeit, emlékeit. Másodízben Boldizsár Attila szép és egyúttal elgondolkodtató sorait olvashatják az embert érő kudarcok feldolgozásának mikéntjéről.

Tübingeni emlékek

Augusztus 2-án, hétfőn, forró, nyári nap köszöntött ránk. Ezen a napon feleségemmel, Iónával hosszú utazásra készültünk a németországi Tübingenbe. A reggeli órákban célba vettük a népligeti autóbusz pályaudvart, ahol elsőként Velicsányi Tamással találkoztunk, majd nem sokkal később a 12. Nemzetközi Siketvak Táborba induló kis csapat többi tagja is megérkezett. A Népligetből együtt indultunk autóbusszal a bécsi repülőtérre. A reptéri várakozással töltött percek gyorsan elteltek. Annál is inkább, mivel feleségem is és én is meglehetősen izgatottan vártuk a gépbe való beszállás, majd pedig a felszállás pillanatát.

Mindkettőnknek ez volt élete első repülése, de még az utazás kezdete előtt elhatároztuk, hogy nem fogunk félni. Beszálláskor sikerült ablak mellé ülnünk. A felszállás percei kicsit kellemetlenek voltak, mert a légnomáskülönbség miatt mindkét fülemben feszítő fájdalmat éreztem. Azonban amint elértük az utazó magasságot szerencsére a fájdalom is megszűnt. A kifutópálya elhagyása után érzett kis kellemetlenségért mintegy „kárpótlásul” az aprócska üvegablakon keresztül egész úton káprázatosan szép, hófehér felhők látványában és szinte már-már vakító világosságban gyönyörködhattunk.

Felhők felett

Feleségem – ellentétben velem – nem mert kinézni az ablakon, hogy megcsodálja a habkönnyű, vattacukorra emlékeztető felhők lélegzetelállító látványát. Gépünk stuttgarti landolása után a német siketvak szervezet egyik munkatársa fogadott bennünket, majd a reptérről busszal utaztunk tovább Tübingenbe.

A stuttgarti repülőtér

Az egy órányi buszozás időtartama alatt szemügyre vehettük nem csak a fenyőerdőkkel sűrűn övezett, káprázatosan német tájat, hanem a hegyoldalokban, lankákon felépített házakat is. Beesteledett,

mire megérkeztünk a szálláshelyünkre, a Hotel Hospizba. Mivel későn érkeztünk, a szállodában már senkivel nem találkoztunk. Velicsányi Tamás, a feleségem és én egy szobába kerültünk: egy nagyon szép, összkomfortos, három ágyas szobába. Beköltözésünk után néhány perccel észrevettem 3 üveg sört a szoba közepén álló asztalon. Bár Ilona felhívta a figyelmemet arra, hogy a sör minden bizonnyal pénzbe kerül, én mégis engedtem a csábításnak és felbontottam, majd megittam az egyik üveg tartalmát. A kicsomagolás, majd rövid berendezkedés után a hosszú utazástól kimerülve, fáradtan hajtottuk álomra a fejünket.

Kedd reggel nagyon korán, már 7 órakor kelniünk kellett. A szálláshelyen hófehér abrosszal leterített, szépen megterített asztaloknál, reggelivel vártak bennünket. A feleségem lazacot és zsemlet hozott nekem a svédasztal kínálatából. Körülbelül 8 óra tájban találkoztunk a Nemzetközi Tábor többi résztvevőjével, akikkel egy közös, csoportkép-készítésen vettünk részt.

Csoportképhez készülődve

Itt találkoztam újra személyesen a német siketvak szervezet elnökével, akivel annak idején, a 2008-as soproni táborban ismerkedtem meg. Még a csoportkép-készítés előtt mindnyájan egy-egy baseball-sapkát kaptunk ajándékba a német szervezőktől. A közös fényképezkedés után engem Ibolya kísért a tübingeni városnézésre. Az 1420-ban épült templomot nem csak kívülről, hanem belülről is megcsodálhattuk.

A templom belülről

A hatalmas, bibliai alakokat ábrázoló szobrok mellett rengeteg freskó is díszítette az épület belső terét. A szobrokat nem csak szemügyre vehettem, hanem meg is érinthettem. A templom-látogatás után megnéztük a város 1800-as években épült kastélyát is.

Gábor feleségével, Ilonával

Belvárosi sétánkat a Neckar folyó partján és annak egyik hídján folytattuk, dél tájban pedig megérkeztünk abba a helyi sportklubba, ahol ebéddel vártak bennünket. Sajnos az ebéd egyáltalán nem volt sem finom, sem pedig kiadós, így aztán éhes maradtam. Ebéd után a siketvak csoport tagjaként, busszal indultunk Ulmba, ahova már nem Ibolya, hanem Nagy Adrienne kísért. Másfél órás utazást követően érkeztünk meg az ulmi Kenyérmúzeumba, ahol egy pékmester avatott be bennünket a kakaócsiga, valamint a kalács-készítés rejtelmeibe.

Az ulmi Kenyérmúzeum bejáratánál

Nem sokkal ezután kenyérsütési tudományomat is kipróbálhattam a többiekkel együtt: a pékmester egy darabka nyers tésztát adott a kezembe, amelyet óvatosan meggyúrtam. Az elkészült csiga forma közepébe beletűztem egy aprócska, magyar papír-zászlót. Összesen 3 féle péksüteményt készítettem, amelyeket a nagy kemencében kisütöttek. A pékmesterség kipróbálásának lehetősége után felfedeztük és bejártuk a Múzeumot, ahol nagyon sötét volt. A kiállított tárgyak közt nem csak régi időkől származó malomkereket, de márványból készült tálat és gabonaőröltöt is szemügyre vehettünk. A múzeumlátogatás befejeztével, még a buszra való felszállás előtt megkaptam és kézbe vehettem az általam készített, kemencében kisütött, forró és illatos kalácsokat. Miután a buszon kényelmesen elhelyezkedtünk, feleségemmel „testvériesen” megosztottam a péksüteményeken: A három késztermékből ő kettőt kapott, én egyet ettem. Mindhárom kalács nagyon finom és nagyon édes volt. A tübingeni sportklubba épp vacsora-időre érkezünk meg. Az ebédhez hasonlóan sajnos a vacsora is kevésnek bizonyult. Vacsora után keresni kezdtem szlovén és norvég siketvak ismerőseimet, akikkel még 2008-ban, a soproni táborban ismerkedtem meg. Szlovén barátomat sajnos ezúttal nem találtam meg a tábor-résztvevői között, norvég ismerősömet azonban igen. Mindketten nagyon megörültünk egymásnak. Norvég barátom hatalmasat ugrott örömeiben. Sajnos azonban csak rövid ideig tudtunk jelnyelven kommunikálni egymással. Találkozásunk után néhány perccel feleségem is csatlakozott hozzánk. Legmélyebb sajnálatomra azonban nem társalogni, sokkal inkább figyelmeztetni jött: emlékeztetett arra, hogy még 20 percnyi gyaloglás vár ránk a szálláshelyre visszavezető úton, ezért arra kért: csatlakozzunk a mieink csapatához, mert ők már indulásra készen állnak. Így aztán búcsút vettem norvég barátomtól és

Ilonával karöltve, a többiekkel együtt visszaindultunk a hotelbe.

Augusztus 4-én ismét korán köszöntött ránk a reggel. Az előző naphoz hasonlóan, szerdán is 7-kor keltünk. Egy gyors reggelit követően feleségem kíséretében csatlakoztam a tübingeni Botanikus kertbe induló csoporthoz. A Botanikus kertben minden növényt, bokrot megérinthettünk. A kert közepén állt egy tavacska, mely fölött aprócska fahíd ívelt át. Ilonával átsétáltunk a hídon és közben magunkba szívtuk a kert növényeinek finom, friss illatát. A kertben találtam egy locsolócsövet, ami pár perccel később segített megviccelni Kiss Karcsi barátomat: a cső végét Karcsi lábának irányába fordítottam, majd jeleztem neki, hogy vigyázzon, mert a fűben ólálkodik egy vipera és csak óvatosan lépkedjen, nehogy megmarja a lábát. Miután Karcsi észrevette, hogy a „kígyó” nem más, mint egy hosszú locsolócső, nagyot nevetett. Nem sokkal később Ibolya felhívta a figyelmemet egy hatalmas, húsevő növényre. Kíváncsiságból egy darabka követ dobtam a húsevő virág kelyhébe, ám legnagyobb meglepetésemre és egyúttal bánatomra semmi nem történt. A feleségem egy vékonyka növény szárával próbálkozott a húsevő „monstrumnál”, de ő sem járt sikerrel. A virág kelyhe nem csapódott be. Később rájöttünk, hogy nagy valószínűséggel a húsevő növény sokkal inkább rovarokkal, mintsem apró kavicssal, vagy fűszállal „táplálkozik”. A Botanikus kert-látogatás után jeleztem a német szervezők két fiatal képviselője felé, hogy kevésnek találtam a kertben töltött időt, szerettem volna még sétálni egy kicsit. Az ebédidő már a szokott helyen, a helyi sportklubban ért bennünket. Közvetlenül ebéd után ismét buszra szálltunk és Maulbronn felé vettük az irányt.

Kilátás a buszból

A városkába megérkezve annak kolostorát és az ahhoz tartozó templomot jártuk be, idegenvezető kíséretében. Lehetőség volt mindent megérinteni: a kolostorban elhelyezett, épületeket formázó makettek, kicsit később pedig a 12. században épült templom szobrait is. A templom belső terét Ibolya helyett már Adrienne-el jártam körbe. Ő hívta fel a figyelmemet arra a két, hatalmas, színes mozaikkal díszített rózsablakra, amelyeken keresztül az ódon falakra dél-tájban rávetülnek a Napsugarak, fénnel árasztva el ezzel a templom egész belső terét. Templomi sétánk során azt is megtudtam Adrienne-től, hogy az imádkozásra szolgáló térdeplők nem fából, hanem kőből készültek. Mindez azt mutatta, hogy a templom-belső eredeti, építéskori állapotában maradt fenn. A délután közepén, fél 4 magasságában ismét buszra ültünk, majd 20 percnyi utazás után megérkeztünk Vaihingenbe, ahol némi szabadidő keretében vásárlási lehetőséget is kaptunk. A rövide sikerült szabadprogram után busszal indultunk vissza Tübingenbe, ahol a sportklubi vacsora és a már megszokott „esti rutin” várt ránk.

Csütörtökön esős reggelre ébredtünk. Mivel erre a napra kirándulást terveztek a tábor szervezői, ezért egyből reggeli után busszal indultunk a tübingeni vasútállomásra, ahonnan egy gyors buszváltást követően először Bad Dürnheim felé vettük az irányt. A több, mint egy óras utazás időtartama alatt egy belga házaspárral folytattunk „tapasztalat-cserét”. A házaspár hölgy tagja - aki maga

is érintett – sokat mesélt az életéről, küzdelmeiről, a férjével való megismerkedéséről. A kölcsönösség és „tapasztalat-csere” jegyében én is megosztottam a hölgygel életem történetét, majd megmutattam neki: hogyan, milyen módszerrel használom mobiltelefonomat, amit ő nagyon érdekesnek talált. Ezalatt feleségem, utastársam férjével kommunikált és ők ketten is megosztották egymással tapasztalataikat. Tettük mindezt természetesen nemzetközi jelekben. Talán ennek is volt köszönhető, hogy az utazással töltött idő szinte pillanatok alatt eltelt. Megérkezésünkkel már vártak bennünket a Bad Dürnheim-i Narrenschopf Jelmezmúzeumban, ahol jelnyelvi tolmács kísérőink mellett idegenvezető is segítségünkre volt a Múzeumban kiállított ruhák, maszkok felfedezésében. Rengeteg álarcot és ruhát volt lehetőségünk „kezelésbe venni”: ördög és eszkimó-fejet ábrázoló maszkok mellett egy „valódi” boszorkánnyal is lehetőségem nyílt „közelebről megismerkedni”. A tapintható tárlaton kivétel nélkül, valamennyi kiállítási tárgytól mindössze karnyújtásnyi távolságra voltunk, ami nekem, személy szerint nagyon tetszett.

Ilona és Gábor a Jelmezmúzeumban

Nem csak az arcok, de maguk, a különféle anyagú és tapintású ruhákba felöltöztetett bábuk megérintése is különleges élményt jelentett számomra. Kiss Karcsi barátom – a Botanikus kertben ellene elkövetett „turpisságomért” cserébe – kapva kapott az alkalmon és jól megráfált: Teljesen mozdulatlanul megállt az egyik bábú mellett és amikor odaértem, hagyta, hogy megérintsem, majd hirtelen megmozdult,

amivel jól rám ijesztett. Mindketten nagyot neveltünk a tréfán és megöleltük egymást. A múzeum-látogatás vége felé közeledve Adrienne-el felfedeztünk egy báránybőrbe öltöztetett bábút, melynek nem csupán a ruháját, de a maszkját is báránybőr borította.

Jelmezes bábúk közt

A Jelmezmúzeumban tett látogatás emlékére az ajándékboltban vásároltam egy kis boszorkányt, amely seprűnyélen „lovagol” és Ilonát is megleptem egy aprócska ajándékkal. A Narrenschopf Múzeumból átsétáltunk egy étterembe. Ott, a Kurhausban fogyasztottuk el az asznapi ebédet. A finom és kiadós „lakomát” egy korsó sörrel „öblítettem le”. Ezt követően ismét buszra ültünk és meg sem álltunk Guttach-ig, ami Bad Dürreheimtől 1 órányi utazásra fekszik. A folyamatosan szemerkélő eső ellenére látogatást tettünk a Fekete erdei Skanzenben, Vogtsbauernhöfe-ben. A skanzen területén minden házikónak nagyon alacsony volt a bejárata, ezért folyamatosan le kellett hajolnom, nehogy beüsem a fejem az ajtófélfába. De a házaknak nem csak az ajtaja, hanem a belső tere is nagyon kicsi volt. Valamennyi ház szobája, konyhája régi bútorokkal volt berendezve, amelyeket mindnyájan megérinthattunk.

Régi bútorokkal berendezett szoba a Fekete erdei skanzen egyik házában

Mivel a korábban csak szemerkélő eső időközben szakadni kezdett, ezért sajnos nem sok időt tölthettünk a Skanzen területén, a szabadban. A rossz időnek köszönhetően feleségemmel, Ilonával, Velicsányi Tamással, Adrienne-el és Ibolyával beültünk egy kávézóba, ahol próbáltuk hasznosan eltölteni az időt, „átvészelni” az 1 órán keresztül szakadó „égi áldást”. Amint az eső alábbhagyott, a kiránduló-csoport többi tagjával együtt busszal indultunk vissza Tübingenbe. A szokásos, sportklubos vacsora után Ilonával úgy döntöttünk: nem megyünk vissza a Hotelbe, mint a korábbi estéken, hanem inkább a klubban maradunk és megpróbáljuk megkeresni norvég sietvak barátomat. A „kutatás” sikerrel járt, így csütörtök este sokat jelelhettem norvég barátommal. Még mielőtt megkezdődött volna az „eszme-cserét”, Kiss Karcsi felajánlotta, hogy két órával később szívesen visszakísér a szálláshelyre, aminek nagyon megörültem. Felajánlásáért cserébe meghívtam Karcsit egy korsó sörre. Ezen az estén találkoztam a német George-al is, akivel szintén sikerült váltanom néhány mondatot. Felidézésre kerültek a 2008-as, soproni tábor emlékei, élményei. George utalt arra, hogy 2 éve nagyon jól érezte magát Sopronban, tetszettek neki a programok és elégedett volt a szervezéssel. Többek között szóba hoztuk a jövő évi, Finnországban megrendezésre kerülő nemzetközi tábor is, amelynek kapcsán mindketten egyetértettünk abban, hogy ha lehetőségeink engedni fogják, szeretnénk résztvevői lenni a finn rendezésű

nemzetközi találkozóznak is. George-al abban is egyetértettünk, hogy az Oroszországból érkezett siketvakok egyikünk számára sem voltak szimpatikusak. Mindketten úgy véltük: az orosz résztvevők szinte kivétel nélkül pökhendiek. A nosztalgizálás és a jövőbeni tervek „megvitatása” után elköszöntünk egymástól, majd feleségemmel és Karcsival visszaindultunk a Hotelbe. Velicsányi Tamás már várt bennünket a szobában és élénken érdeklődött afelől: hol voltunk ilyen sokáig. Elmeséltem neki, hogy találkoztam egy nagyon kedves, német siket barátommal, akivel aztán egész este kölcsönös élménybeszámolót tartottunk egymásnak. Igyekeztem bátorítani Tamást, hogy próbálja használni a jelnyelvet és kommunikáljon más országbeli tábor-résztvevőkkel.

Augusztus 6-án, pénteken délelőttre a szervezők a segédeszköz bemutatóval párhuzamosan fél napos vásárlási lehetőséget iktattak a programba, így aztán Ilonával „nyakunkba vettük a várost”, hogy tübingeni emlékekre „vadásszunk”. Az ajándékvásárlás után a sportklubban ebédeltünk, délután pedig részt vettünk a segédeszköz-kiállításon. A segédeszköz bemutatóval egy időben tandemkerékpározás kipróbálására is lehetőség nyílt a sportklub körül. Kihasználva az alkalmat Karcsi is és én is „nyeregbe pattantunk” és tekertünk egy kört a klub körül. Én, Adrienne segítségével tettem meg a rendelkezésre álló néhány métert.

Adrienne és Gábor a különleges tandemkerékpáron

Mivel nagyon tetszett a biciklizés, szerettem volna még egy kört tenni, aminek a szervezők nem látták akadályát, így aztán Adrienne-el újra „zöld utat” kaptunk. Ezt követően a tábor résztvevőit két csoportra osztották: Mi a feleségemmel, Tamással és Ibolyával a szálláshelyünkől 5 percnyi sétára lévő Szent John templomot néztük meg. Az oda vezető út meglehetősen fárasztó volt, hiszen az út jelentős részét dombnak felfele kellett megtennünk a tikkasztó hőségben. Ott jártunkkor épp esküvő zajlott a templomban. A templomlátogatást követően visszamentünk a szálláshelyre. Egy órányi pihenés után vacsorázni indultunk a sportklubba. Miután megettük az „estebédet” még váltottunk pár szót az asztaltársainkkal és pár német siketvakkal, majd visszaindultunk a Hotelbe. Út közben Tamás elmesélte, hogy sikerült jelekben megosztania néhány gondolatát egy francia siketvak lánnyal. Szobatársunk sikerélményének közösen örültünk. Visszaérve a szálláshelyre lassacskán nyugovóra tértünk.

A szombati reggelit sétával igyekeztünk lemozogni: A délelőttöt Tübingen belvárosában töltöttük. A sportklubi ebéd után Tübingen központjából busszal indultunk a város észak-nyugati kerületébe, Hagellochba, ahonnan egy 5 kilométer hosszú, másfél órányi gyalogtúrát követően érkeztünk meg a Hohenentringeri Kastélyhoz. Megérkezésünk után pihentünk egy kicsit, majd folytattuk sétánkat a kastély kertjében. A visszafele vezető utat egy másik gyalogösvényen keresztül tettük meg, majd negyedórányi vonatozás után újra Tübingen „szívében” találtuk magunkat. A Hotelbe való visszaérkezést lázas készülődés követte, ugyanis este 7-re vártak bennünket az „Európai Grill-Party” elnevezésű, táborzáró estre, amelyre a sportklubban került sor. Ezen az estén megtelt a sportklub a táboron vendégeskedő, 15 ország valamennyi résztvevőjével. A grill-vacsora után eljött a

szórakozás ideje: egymás vállát fogva vonatoztunk a konga-dobok szolgáltatata zene ritmusára.

Európai Grill-Party konga-dobosokkal

Tánc után még megkerestem George barátomat, akivel kölcsönösen megosztottuk egymással a tábor ideje alatt szerzett élményeinket, majd ezt követően elbúcsúztunk. A búcsúest hangulata számomra felejthetetlen élmény marad.

A hazautazás napjának reggelén meglehetősen fáradtan ébredtem. A reggelit norvég barátom és annak felesége társaságában fogyasztottuk el az étteremben. Reggeli után e-mail címet cseréltünk, majd elkészítettünk norvég ismerőseinktől, néhány perccel később pedig már pakolni, készülődni kezdtünk a hazautazásra. A csomagok összekészítése után még tettünk egy rövidke sétát a környéken. Koradélután, taxival indultunk a Hotelből az autóbusszállomásra, ahonnan busszal utaztunk tovább a stuttgarter reptérre. Haza induló gépünk este 8-kor hagyta el a kifutópályát, 2 órával később pedig már Budapest-Ferihegyen landolt. A csomagok kiválogatása után elbúcsúztunk kis magyar csapatunk tagjaitól, majd taxival Budára indultunk.

Nagyon jól éreztem magam Németországban és remélem, hogy jövőre is lehetőségem lesz részt venni a Nemzetközi Táboron, ahova természetesen ismét feleségemmel együtt fogok utazni. 2011-ben Finnország lesz a cél!

Pap Gábor élményeinek hiteles tolmácsolásában Győrffy Miklósné, Ildikó segédkezett, a cikk illusztrálásához használt fényképeket Péli Adrienn készítette.

Hogyan dolgozhatom fel a kudarcokat?

„Most kaptam meg a bizonyítványomat, és megint ugyanabból a négy tantárgyból buktam meg. Próbáltam javítani, mégis újból elrontottam” (Lauren, 15 éves).

„Az biztos, hogy nagyon nehéz feldolgozni egy kudarcot. Az ember azonnal negatívan kezd gondolkodni” (Jessica, 19 éves).

KUDARC. Talán még gondolni sem szeretsz erre a szóra. De időről időre mindannyian kudarcot vallunk valamiben, és egy kudarc lesújtó lehet, akkor is, ha egy rosszul sikerült dolgozatról van szó, akkor is, ha kínos helyzetbe hozzuk magunkat mások előtt, csalódást okozunk valakinek, aki fontos nekünk, vagy erkölcsileg hibázunk.

Persze minden ember követ el hibákat. „Mindnyájan vétkeztek, és elmaradnak az Isten dicsőségétől” — mondja a Biblia (Róm 3:23). Néhányunk azonban nehezen teszi túl magát a kudarcokon. A fiatal Jason így éli meg őket: „Nagyon kritikus vagyok önmagammal szemben. Ha hibázom, mások talán nevetnek rajtam, de aztán legtöbbször el is felejtik az egészet.

Én azonban nem. Egyfolytában a törtéteken jár az eszem.”

Nem feltétlenül rossz dolog elgondolkodni egy-egy kudarcon, főleg akkor, ha ez segít változnod valamiben. De a hosszan tartó, szüntelen önmarcangolás káros, és nem is célravezető. „A szív aggodalma meghajlásra készíti az embert” — mondja a Példabeszédek könyvének 12:25 sora.

Figyeld meg, hogyan járt Epafrodítusz, akiről a Bibliában olvashatsz. Epafrodítuszt Rómába küldték, hogy a segítségére legyen Pál apostolnak, ott azonban megbetegedett, így nem tudott eleget tenni a megbízatásának. Sőt, végül Pál ápolta őt! Az apostol intézkedett Epafrodítusz hazautazásáról, és a gyülekezet tudtára adta, hogy ez a hűséges férfi lehangolt is egyben. Miért? „Hallottátok, hogy megbetegedett” — fejtette ki Pál (Fil 2:25, 26). Amikor Epafrodítusz meghallotta, hogy mások tudnak a betegségéről és arról, hogy nem tudta elvégezni a rábízott feladatokat, nyilván úgy érezte, hogy kudarcot vallott. Nem csoda, hogy lehangoltá vált!

Megóvhatod magad valahogy a kudarc okozta fájdalmas érzésektől?

Légy tisztában a korlátaiddal

Kevésbé valószínű, hogy kudarcot fogsz vallani, ha ésszerű, szerény célokat tűzöl magad elé. „A szerényeknél bölcsesség van” — írja a Biblia (Péld 11:2; 16:18). Egy szerény személy pedig ismeri a korlátait. Igaz, jó, ha időnként próbára teszed magad, hogy ügyesebbé, rátermettebbé válj egy-egy területen. De légy reális. Nem mindenki lehet született matematikus, vagy képes világklasszis sportoló módjára könnyed, gyönyörű mozdulatokat produkálni. Egy fiatalember, Michael beismeri: „Tudom, hogy nem vagyok jó a sportokban, ezért nem úgy fogok neki a játéknak, hogy annak

csalódottság legyen a vége.” Ezt javasolja: „Elérhető célokat kell kitűzned magad elé.”

Figyeld meg, hogyan gondolkodik a 14 éves Yvonne, aki nyitott gerinccel született, és cerebrális gyermekbénulásban szenved. „Nem tudok járni, táncolni vagy szaladgálni, mint mások — mondja Yvonne. — Bánt, hogy nem tehetem azt, amit ők. A legtöbb ember nem igazán érti ezt meg, de túlteszem magam rajta.” Mit tanácsol? „Ne add fel. Folyton próbálkozz. Akkor is, ha kudarcot vallasz, vagy nem vagy megelégedve magaddal. Csak mindig nyújtsd a tőled telhető legjobbat.”

Mindeközben ne gyötörd magad azzal, hogy igazságtalanul összehasonlítgatod magad másokkal. A 15 éves Andrew ezt mondja: „Próbálok nem összemérni magam valaki mással, mert eltérőek az adottságaink, mindnyájan valami másban vagyunk jók.” Amiről Andrew beszél, arról a Biblia a Gal 6:4-ben ír: „Ki-ki pedig az ő saját munkáját próbálja meg, és akkor egyedül önmagára nézve lesz oka az ujjongásra, és nem a másikhöz viszonyítva.”

Amikor mások helyezik magasra a mércét

Néha azonban a szülők, a tanárok vagy mások helyezik magasra a mércét, te pedig tudod, hogy ha mindent beleadsz, akkor sem tudsz a kedvükben járni. És ráadásul még hangot is adhatnak csalódottságuknak, felbosszantva ezzel, vagy teljesen összetörve a lelkedet (Jób 19:2). Azt biztosan megérted, hogy a szüleid és mások nem szántsándékkal próbálnak a lelkedbe gázolni. Ahogy Jessica is megjegyezte, „sokszor észre sem veszik, milyen hatással vannak rád a szavaik. Előfordul, hogy csak félreértés történt.”

Ugyanakkor talán egyetértesz azzal, hogy mások láthatnak benned valamit, ami

a te figyelmedet elkerüli. Lehetséges például, hogy csakugyan alábecsülöd magad és a képességeidet. Okosan teszed hát, ha nem hagyod figyelmen kívül, amit mondanak, hanem 'hallgatsz a fegyelmezésre' (Péld 8:33). Michael szerint „magadnak teszel jót vele. Ők azt akarják, hogy ügyesedj, fejlődj. Tekintsd a helyzetet erőpróbanak.”

De mit tehetsz, ha mégis úgy érzed, hogy a szüleid vagy mások ésszerűtlenül nagy elvárásokat támasztanak veled szemben, és elkerülhetetlen a kudarc? Akkor bölcs dolog lenne beszélni velük; tiszteletteljesen, de őszintén elmondani nekik, hogy mit érzel. Együtt sikerülhet realisabb célokat felállítanotok.

A kudarcon túl

Persze még egy viszonylag apró kudarc is fájhat. Mi segíthet, hogy túltedd magad rajta? Először is nézz szembe a kudarcral, de realisan. „Ahelyett, hogy reménytelen esetnek könyvelnéd el magad, inkább pontosan határozd meg, hogy miben hibáztál, és mi volt ennek az oka — javasolja Michael. — Így a következő alkalommal sikeresebb lehetsz.”

Ugyanakkor ne vedd magad túl komolyan. Ideje van „a nevetésnek”, néha még a saját magadon való nevetésnek is! (Préd 3:4). Ha elcsüggedsz, foglalkozz olyasmivel, amit jól csinálsz. Lehet az egy hobbi vagy egy sport. Ha 'gazdag vagy jó cselekedetekben' — például megosztod a hitedet másokkal —, az segíthet, hogy jobb véleménnyel légy magadról (1Tim 6:18).

Ha úgy érzed, nem tudsz megfelelni mások elvárásainak, találj módot rá, hogy tiszteletteljesen elmondd, mi bánt

Ha olyasmivel foglalkozol, amit jól csinálsz, sikerülhet eloszlatnod a kudarc okozta rossz érzéseket.

Beküldte: Boldizsár Attila

Ünnepi hangulat

Újságunk ünnepi rovatában ez alkalommal rövid összeállítást olvashatnak Gabó „tollából” a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódóan a szeretet ünnepét megelőző időszakról, az Adventről, magáról a Karácsonyról, valamint a Vízkeresztről, majd ezt követően egy szívét melengető, karácsonyi történettel igyekszünk kedveskedni Olvasóinknak.

Az adventi időszak

Advent a karácsony (december 25.) előtti negyedik vasárnapal – más megfogalmazásban a Szent András apostol napjához (november 30.) legközelebb eső vasárnapal – veszi kezdetét, és karácsonyig tart. Advent eredete egészen a 4. századig vezethető vissza. VII. Gergely pápa négyben határozta meg az adventi vasárnapok a számát.

Advent első vasárnapja, a keresztyeny egyházi év első napja mindig november 27. és december 3. közé esik.

A december 25. előtti utolsó vasárnap advent negyedik vasárnapja, az azt megelőző advent harmadik vasárnapja, és így tovább. 2006-ban érdekesen alakult advent negyedik vasárnapja, ugyanis december 24-ére esett, a legkésőbbi időpontra, amely még karácsony előtt van, hiszen ez a nap karácsony előestéje, vagyis szenteste (ebből következik, hogy advent első vasárnapja nem lehet később, mint december 3.).

Az időszak nevének eredete

Az advent szó jelentése „eljövetel”. A latin „adventus Domini” kifejezésből származik, ami annyit tesz: „az Úr eljövetele”. A karácsonyt megelőző

várákos az eljövételben éri el jutalmát. Régebben egyes vidékeken „kisböjtnek” nevezték ezt az időszakot.

Advent tanítása

Adventkor a keresztények nemcsak a Jézus születése előtti várákosról emlékeznek meg. Két további jelentése is van az ünnepnek: Saját életükben is várják az Úr eljövételét, hogy keresztény életvitelükkel minél közelebb kerülhessenek Istenhez, Jézus tanításához, illetve várják Jézus Krisztus második eljövételét is, s igyekeznek felkészülni az utolsó ítéletre.

Egyházi szertartások és szokások

A katolikus egyházban advent liturgikus színe a lila (viola), mely a bűnbánatot, a szent fegyelmet és összeszedettséget jelképezi. Advent harmadik vasárnapján, örömvasárnap (*gaudete* vasárnap) az Úr eljövételének közelségét ünneplik; e nap liturgikus színe a rózsaszín. Az egész időszakban dísztelen a templomi oltár, az orgona szerepe pedig az énekek kíséretére korlátozódik.

Elterjedt szokás az adventi hétköznapokon hajnali (roráte) misét tartani. E szertartásokon különös hangsúlyt kap a Megváltó várása és Szűz Mária tisztelete.

Szentcsalád-járás

A szentcsalád-járás a 20. század elejéről származó katolikus szokás. A hívek minden nap más házhoz visznek egy a Szent Családot ábrázoló képet, és e képnél imákat mondanak, s kisebb szertartásokat mutatnak be. A népszokás arról a bibliai eseményről emlékezik meg, amikor a gyermeket váró Szűz Mária és Szent József Betlehembe érvén szállást kerestek maguknak.

Böjt

Korábban szokás volt az adventi időszakban böjtöt tartani. Az adventi böjti idő alatt tiltották a zajos mulatságokat és az ünnepélyes házasságkötéseket, de az utóbbit az 1661. évi nagyszombati zsinat püspöki engedélytől tette függővé. A böjtölés hagyománya a 20. század közepén tűnt el.

Adventi koszorú

Adventkor a 19–20. század óta szokás koszorút készíteni. Az adventi koszorú őseit 1839-ben Johann H. Wichern német evangélikus lelkész készítette el: egy felfüggesztett székérkeréken 23 gyertyát helyezett el, melyek közül minden nap eggyel többet gyújtott meg karácsonyig.

Így nézhetett ki Wichern evangélikus lelkész adventi koszorúja: vasárnapokra fehér, hétköznapokra piros gyertyák jutottak

Ma az adventi koszorú általában fenyőágakból készített, kör alakú koszorú, melyet négy gyertyával díszítenek. A gyertyák színe katolikus körökben egy rózsaszín kivételével lila, mert a katolikus hagyományok szerint az advent színe a lila, a bűnbánat és a megtérés jelképe, a koszorú négy gyertyája közül – a meggyújtás sorrendjében – az első, a második és a negyedik lila, míg a harmadik, a közelgő ünnepet szimbolizálva: rózsaszín. A negyedik színe a bűnbánatot kifejező lila. Manapság sokan már különböző színű gyertyákkal díszítik

az adventi koszorút, zöld, sárga, kék, fehér, arany, ezüst, narancssárga, szinte bármilyen színű lehet. Az adventi koszorún mind a négy gyertya egyszerre ég ezen a napon. A gyertyákat vasárnaponként (vagy előző este) gyújtják meg, minden alkalommal eggyel többet. A világító gyertyák számának növekedése szimbolizálja a növekvő fényt, amelyet Isten Jézusban a várakozóknak ad Karácsonykor.

Minden gyertya szimbolizál egy fogalmat: hit, remény, szeretet, öröm. A gyertyák egyben a katolikus szimbolika szerint egy-egy személyre vagy közösségre is utalnak:

- Ádám és Éva – mint akiknek elsőként ígérte meg Isten a megváltást (hit);
- Zsidó nép – akinek megígérte, hogy közülük származik majd a Messiás (remény);
- Keresztelő Szent János – aki hirdette Jézus eljövetelét, és készítette az utat az emberek szívéhez (szeretet);
- Szűz Mária – aki megszülte a Fiút (öröm – rózsaszín gyertya).

Karácsony

A karácsony keresztény ünnep, amelyen Jézus Krisztus születésére emlékezünk. Minden év december 25-én tartják világszerte, habár nem ezt a dátumot tartják számon Jézus születéseként. Feltehetőleg vagy azért esett erre a választás, mert egyes keresztény szerzők szerint Jézus szenvedése azaz a Húsvét, illetve fogantatása az év azonos napján, március 25-én történt, vagy azért, mert ekkor kezdődött el a téli napforduló a Föld északi féltékén. A szeretet ünnepe a karácsonyi- és ünnepi szezon közepén van, a kereszténység tehát ettől az ünneptől

kezdi számolni a karácsony hetét, amely tizenkét nappól áll.

A feldíszített fenyőfa a Karácsony ünnepének egyik szimbóluma.

Annak ellenére, hogy a Karácsony tradicionálisan keresztény ünnep, sok nem-keresztény ember ünnepli világszerte a szeretet ünnepeként. A modern és népszerű ünneppel együtt jár az ajándékozás, a karácsonyi zene, a különböző mintázatú üdvözlőlapok küldése, templomi ünneplések, karácsonyi ebéd és ünnepi hangulatú tárgyakkal való díszítés, mint például fenyőfa állítás, karácsonyi égők, girlandok, fagyöngyök és krisztustövis elhelyezése.

A szó eredete

A *karácsony* szó a keleti keresztény egyház szláv nyelvéből kerülhetett a magyarba és valószínűleg bolgár közvetítéssel. Egyes bolgár nyelvjárásokban a *kracsun* szó a téli és a nyári napfordulót, illetve az azok körüli ünnepeket jelenti. Macedón nyelvjárásokban a *kracsun* kifejezetten *karácsonyt* jelent.

Egy másik elmélet szerint, az ógyházi szláv az albán nyelv *karcun* szavát vette át, melynek eredeti jelentése *rönk*, *tuskó*, utalva a téli napfordulókortartott máglyarakás pogány népszokására.

Megemlítendő az az alternatíva is az 1267-es Kassai kódex alapján, mely szerint a magyar *kerecsen/kerecseny* szóból

származik e szavunk, visszautalandó a karácsonnyal egy időben tartott, régi magyar szokás szerinti sólyomröptetésre.

Hagyományos magyar elnevezés a *kiskarácsony* és a *nagykarácsony*, amely a valóságban két külön ünnepet takar: nagykarácsony december 25-e, karácsony első napja, kiskarácsony pedig január 1-je, újév napja.

Története

A karácsonyi ünnep szellemiségéhez, és jellegéhez hasonló ünnepek már korábban is léteztek, például a pogányok téli napfordulás ünnepe, a Szaturnália ünnepségek. Az ókori Rómában december 17-25 között tartották a földművelés istenének, Szaturnusznak ezt a nagy ünnepét. Ekkor táncos vigadalmakat tartottak birodalom szerte. A fény diadalát ünnepelték a halál és a sötétség felett. A régi pogány ünnep vigasságokkal volt tele, mivel a téli napforduló a régi földművesek körében az újjászületést, a reményt táplálta. A földművesek számára fontos volt a meleg eljövetele, mivel létük múlt rajta. A meleg időszak a bőség ideje volt, míg a hideg időszakot a sötétség és a nélkülözés időszakaként tartották számon. Ilyenkor az isteneket igyekeztek jókedvre deríteni. A szolgák megajándékozása is elterjedt volt. A házakat örökzöld borostyánokkal díszítették.

Miután a kereszténység államvallás lett, hamarosan hivatalos keresztény ünneppé nyilvánították Jézus születését. Ezt az eseményt a 4. századtól kezdték ünnepelni, január 6-án *Epiphaneia* néven. A keresztény vallási ünnep Jézus születésének történetére épül. A keresztény hit szerint Jézus a próféták által megjövendölt Messiás, aki megváltja az emberiséget a bűntől. A Biblia leírása szerint Jézus szegényes körülmények között született, egy istállóban, mert senki nem fogadta be házába a várandós Máriát, Jézus édesanyját a születés estéjén. A

történet szerint napkeleti bölcsek („háromkirályok”) indultak útnak ajándékokkal köszönteni a születendő Megváltót, és egy fényes csillag vezette el őket Jézushoz.

A 4. század végétől a keresztény egyházak mindinkább december 25-én kezdték ünnepelni Jézus születését, január 6-án pedig a Jordán folyóban való megkeresztelkedését (vízkereszt ünnepe). Ennek oka valószínűleg az volt, hogy a december 25-én végződő római szaturnália ünnep helyére állítsák a keresztény Karácsonyt. Jézus születésének történetével együtt új vallási tartalommal töltötték meg a pogány ünnepet.

A 16. században a reformáció új tartalommal töltötte meg a Karácsony ünnepét is. Az addigi templomi liturgia kezdett beköltözni a házakba. Az emberek a Biblia otthoni forgatása révén a vallásos ünnepeket és szertartásokat elkezdtek otthon is ünnepelni. Ezidőtájt sok karácsonyi szokás alakult ki, mint például a karácsonyfa-állítás az evangélikusoknál Németországban. A 18. században már egész Németország területén szokás lett karácsonyfát állítani. Innen jutott el a 19. században előbb Ausztriába, majd egész Európába, a kivándorlókkal az Újvilágba, és így kezdett meghonosodni az egész nyugati keresztény világban. A karácsonyfákat kezdetben édességekkel és gyümölcsökkel igyekeztek feldíszíteni, később kezdett kibontakozni az üvegdíszek megjelenése. A Karácsony megünneplése egyre inkább kezdett szokássá válni a nem vallásos családok körében is, a szeretet, a béke ünnepeként, a vallásos keresztényi rítusok egy részét átvéve. Napjainkban, az európai zsidó-keresztény kultúrkörben a Karácsony népszerű és sokakat érintő ünneppé vált, amely mindenki számára más-más jelentést hordoz.

Magyarországon a szocializmus idején a vallásos háttérű fenyőünneppel próbálták helyettesíteni.

Jézus születésének időpontja

A kutatók többsége egyetért abban, hogy december 25-e nem Jézus születésének időpontja. A korai keresztények nem ünnepelték Jézus születését, és nem is próbálták meghatározni annak időpontját. Az ünneplés legkorábbi ismert példája Egyiptom, ahol Jézus születését tavaszra tették. E mellett számtalan más időpont is használatos volt.

Hugo van der Goes: A pásztorok imádása Betlehemben

A 4. századtól előbb január 6., majd december 25. vált elterjedté, mint Jézus születésének hivatalosan elfogadott időpontja. Az örmény egyház hívei ma is január 6-át ünneplik, míg a többi egyház elfogadta a december 25-ei dátumot.

A december 25-ei időpont eredetéről számos teória létezik, ám ezek közül egyik sem általánosan elfogadott.

- A téli napforduló környéke a legtöbb vallásban és kultúrában fontos időpont volt. Kezdetben a Nap, vagy a természet újjászületésének ünnepe volt; később erre az időpontra esett Ozirisz, Jupiter, Plutusz és Nimród ünnepe, a germán Yule és a római Szaturnália. A keresztény ünnep magába olvasztotta a korábbi pogány ünnepeket (erre még ma is számos népszokás emlékeztet); egyes elképzelések szerint az időpontot is átvette.

- Különösen fontos ilyen szempontból a mithraizmus, ami sokáig a kereszténység fő vetélytársa volt. Mithrászt a Nappal hozták kapcsolatba, és születését december 25-én ünnepelték; egyes feltételezések szerint Jézus figuráját jelentős részben róla mintázták.
- Más teóriák szerint a korai keresztények Jézus születését Nagypéntek időpontjából próbálták kiszámítani, arra alapozva, hogy az ótestamentumi próféták halála a zsidó vallás szerint rendszerint az év ugyanazon napjára esett, mint születésük vagy fogantatásuk. Jézus halálának időpontja nem szerepel az evangéliumokban; amikor megpróbálták kiszámítani, március 25-ére vagy április 6-ára jutottak. Ezt az időpontot Jézus fogantatásával azonosították, és kilenc hónapot hozzáadva december 25-ét, illetve január 6-át kaptak.
- A hagyomány szerint Jézus a Hanuka idején született, ami a héber naptár szerint november 25-ére esik.

Dave Reneke és ausztrál csillagász kollégái egy számítógépes program segítségével arra a következtetésre jutottak, hogy olyan objektum, ami megfelelne a Bibliában említett csillagnak, ami a napkeleti bölcseket elvezette Jézushoz, valójában nem Karácsonykor, hanem nyáron volt megfigyelhető Betlehem éjszakai égboltján: a Vénusz és a Jupiter került látszólag olyan közel egymáshoz, hogy a fényük összeolvadt, és egy látványos, nagyméretű csillagnak tűnhetett a Földről. Jézus születésének időpontját ennek nyomán június 17-ére teszik.

Szokások

Magyar Karácsony

Magyarországon a katolikus keresztények számára Jézus születésnapjának fénypontja a karácsonyi misén való részvétel (24-én éjjélkor vagy 25-én napközben). December 24-én a családok hagyományosan böjti napot tartanak (*karácsony böjtje*), és csak este fogyasztják el a böjti vacsorát. Ez eredetileg alma, dió, méz és fokhagyma, majd vajás bableves hús nélkül (*böjtös bableves*), végül mákos guba volt, de napjainkban már inkább hal, illetve töltött káposzta kerül ilyenkor az ünnepi vacsora asztalra.

A néphagyomány szerint a karácsonyi asztal fontos szerepet játszott az ünnepkor. Az asztal díszítésének és az étkezésnek szigorú rendje volt. Régebben a karácsonyi abroszt tavasszal vetőabrosznak használták és abból vetették az első gabona magvakat, hogy bő termés legyen. A megterített asztalra gabona magvakat helyeztek és abból adtak a baromfiaknak, hogy jól tojjanak, az asztal alá pedig szalmát tettek, annak emlékére, hogy Jézus jászolban született. Később ezt a szalmát a jószág alá tették, hogy egészséges legyen, de volt ahol a gyümölcsfákra is kötözték belőle, jó termést remélve.

A szigorú rituálékhoz tartozott, hogy a gazdaasszony nem állhatott fel vacsora közben az asztaltól, hogy jól tojó tyúkjai legyenek.

December 25-én a családtagok és rokonok karácsonyi ebéden vagy karácsonyi vacsorán találkoznak egymással. A család, esetleg a nagyobb rokonság ilyenkor összegyűlik, hogy együtt fogyassza el a karácsonyi ételeket. Hazánkban a bensőséges, családi együttlét általában 24-e estéje (*szenteste*), míg a nyugat-európai országokban többnyire 25-e.

A nem vallásos, de keresztény kultúrkörbe tartozók számára a Karácsony általában a szeretetet, a családi együttlétet jelképezi. Karácsonykor elterjedt szokássá vált megajándékozni szeretteinket. Az üzletek és áruházak a szentestét megelőző hetekben igyekeznek kihasználni az ajándékozás szokását és reklámdömpinggel próbálják megtöbbszörözni bevételeiket – ezzel sokszor pusztán fogyasztási lázzá torzítva az ünnep hagyományos és valódi lényegét.

Régebben a betlehemezés a legismertebb és egyben legelterjedtebb karácsonyi szokások közé tartozott. A betlehemezés egy több szereplős dramatizált játék, amely Jézus születésének történetét mutatja be. A falusi betlehemezés legfontosabb eleme a betlehemi pásztorok párbeszédese, énekes játéka. A dramatizált játék fő eleme a Kisjézust imádó három pásztorról szóló bibliai történetre, köztük a nagyothalló öreg pásztor tréfás párbeszédére épül. A betlehemezés fő kelléke egy templom alakú betlehem, amelyben a Szent Család látható. Faluhelyen a pásztorjáték szereplői voltak még: a kistemplomot vivő két angyal, a három pásztor, illetve a szatmári országrészben őket kiegészítette még a huszár és a betyár alakja is.

Betlehem a *dunamocsi* falumúzeum udvarán

Angol Karácsony

Angliában a karácsonyi készülődés már októberben megkezdődik. A bejárati ajtókat és az ablakokat fenyőággal, gyertyával, dióval, mogyoróval dekorálják, és feldíszített fenyőfát állítanak a szobába.

November elején karácsonyi pompába öltöznek az utcák, és december elején feltűnnek a Mikulások (*Father Christmas*). Ennek ellenére nem ünneplik a Mikulást. A protestáns, angolszász Karácsony nem ismeri a szenteste fogalmát. A Karácsony ünnepe arrafelé *Christmas Day*-jel, december 25-ével kezdődik. Az angolok december 25-én mennek templomba, utána bontják ki az ajándékokat, melyek sok családban már *Christmas Day* előtt gyűlnek a karácsonyfa alatt, de csak 25-én szabad felbontani. A jókedv fokozására szaloncukor formájú, úgynevezett pukkanó bonbont akasztanak a fára, melyben kedves kis ajándékok rejtőznek. Az ajándékbontás után következik az ünnepi ebéd, amely a háziasszony számára ott is legalább akkora megpróbáltatás, mint itthon. Az ebéd elképzelhetetlen gesztenyével töltött pulyka, zöldségköret, krumplipüré nélkül. Hozzá jófajta fehérbort isznak. Az ebéd fénypontja az ízletes, fűszeres karácsonyi puding. Alapja aszalt szilva, mazsola, füge, citrom- és narancslé, Brandy, sokféle szárított gyümölcs fűszerek és egyéb finomságok. A házilag készített karácsonyi édességbe szerencse pénzt – sokszögletű hosszúpennyst – rejtenek. Akinek a tányérjára a pénzes szelet jut, az a közhiedelem szerint szerencsés esztendőre számíthat. Angliában december 26. az úgynevezett *Boxing day*, a szó jelentése „dobozoló nap”. Az elnevezés eredetének számos változata ismert: Egyesek szerint a szolgák által a földesúrnak karácsonyt követően vitt fadobozra utal, mások szerint a templomi persely doboz alakjára, melynek tartalmát Karácsony másnapján hagyományosan szétosztották a szegények között. Olyan elmélet is született, mely szerint a „dobozoló nap” a karácsonyi ünnepeket követően a munkába való visszautazás előtti csomagolásra utal. Ezt mindig hétfőn szokták tartani, ha december 26.-a nem hétfőre esik, akkor eltolják. Elmaradhatatlan eseménye még ennek a napnak a királynő hagyományos karácsonyi beszéde, melyet a televízió közvetít, s mely az angolok szerint

meglehetősen unalmas, mégis mindenki megnézi.

Vízkereszt

A vízkereszt keresztény ünnep, amelyet általában január 6-án ünneplik, ám a római katolikus egyházban sok helyen a legközelebbi vasárnapra tolják el annak egyházi ünneplését. A nyugati kereszténység minden évben ekkor emlékezik meg a napkeleti bölcsek Jézusnál tett látogatásáról. A hagyomány szerint a bölcsek neve: Gáspár, Menyhért és Boldizsár volt. Ezeknek a neveknek mind január 6-án van a névnapja. A keleti keresztény egyházak Jézusnak a Jordán folyóban Keresztelő Szent János által való megkeresztelkedését ünneplik ezen a napon. Vízkereszt ünnepe a „karácsonyi tizenkettő” (tizenkét napos ünneplés) utolsó napja és a farsang kezdete.

Ezen a napon a nyugati egyházakban három eseményt ünneplik: a napkeleti bölcsek vagy a hagyomány szerint háromkirályok (Gáspár, Menyhért és Boldizsár) látogatását a gyermek Jézusnál, Jézus megkeresztelkedését a Jordán folyóban, valamint az általa véghezvitt első csodát a kánai menyegzőn. Jézus megkeresztelkedésének emlékére a katolikus templomokban vizet szentelnek, amelyből a hívek is hazavihetnek valamennyit.

Szó-eredet

A magyar *vízkereszt* kifejezés a víz megszenteléséből, megkereszteléséből ered. A víz és a tömjén megszenteléséből alakult ki a házszentelés hagyománya.

Története

A 4. században tartották meg elsőként a korai keresztény egyházak. Január 6-án először Jézus születésnapját, karácsonyt

ünnepelték. E mellé vették még Jézusnak a Jordán folyóban való megkeresztelkedését, valamint első csodatételét is, amikor is a kánai menyegzőn a vizet borrrá változtatta. Eképpen vált Jézus háromféle evangéliumi „megjelenése”, megnyilvánulása az ünnep tanításává. A Római Birodalom területén december 24-25-én tartott szaturnália és Mithrász-ünnepségek miatt azonban a Karácsony átkerült a december 25-i időpontra, és ezután a január 6-i ünnep új jelentést kapott. A katolikus egyházban elsősorban a háromkirályok tiszteletének, a keleti keresztény egyházakban pedig Krisztus megkeresztelkedésének az ünnepévé vált.

A keleti egyházak és a katolikus egyház egyaránt vízkereszt ünnepén szentelik meg a vizet. A katolikus egyház csak a középkortól alakította ki ezt a hagyományt. Egy másik katolikus hagyomány szerint a papok fából készült keresztet dobtak a vízbe, majd a hívők a vízbe ugrottak érte.

Népszokások

Régebben otthon a szenteltvízzel megittatták az állatokat, hogy ne legyenek az év folyamán betegek, vagy az emberek magukra locsolták, betegségek vagy épp rontás ellen. Egyes helyeken a ház földjét is meglocsolták, hogy áldás legyen a házon.

A Kárpát-medencében

A magyarság körében különböző népszokások alakultak ki a századok során, amelyek a vízkereszt ünnepéhez kötődnek. Például Ipolytarnócon, Litkén és Mihálygergén komoly hagyományok kapcsolódnak ehhez az ünnephez. Megszentelték a vízzel a házakat, az ólakat. A bölcsőre is szent vizet hintettek. Házak megszentelésénél alakult ki az a szokás, hogy a házakra a három napkeleti bölcs kezdőbetűjét vésték fel, így: G + M + B. Ez egy 15. századi eredetű szokás. A 16. századtól kezdődően pedig az

ügynevezett csillagének éneklése vált az ünnep részévé.

A mediterrán országokban

Az olaszországi hagyomány szerint Befana, az öreg jóboszorkány ezen a napon a jó gyerekeknek ajándékot hoz. Egyes országokban (különösen Franciaországban, Spanyolországban, Portugáliában és a latin-amerikai országokban) süteményeket sütnek, amelyek közül egyben ajándékot rejtenek el. Az lesz a nap királya, aki az ajándékot megtalálja. Latin-Amerikában a gyerekek gyakran ezen a napon (*Día de los Tres Magos*) kapják az ajándékot Karácsony helyett.

Karácsonyi történet

Karácsony felé közeledve nemcsak az ajándékok vásárlásával, hanem a szívünkben, lelkünkben is készülnünk kell az ünnepre. Hiszen - bár sokszor hajlamosak vagyunk erről megfeledkezni - ez az ünnep elsősorban nem a vásárlási lázról, hanem sokkal inkább a szeretetről szól, kellene, hogy szóljon. Bízom abban, hogy ez a szívmengető, karácsonyi történet az ünnepi előkészületek közepette segíteni fog egy kicsit a szeretet ünnepére való lelki ráhangolódásban:

"Mi, gyerekek, nagyon vártuk az első havat. Karácsony tájt érkeztek meg nyugat felől a szürke fellegek, s letették terhüket a hegyek koszorúja övezte völgyben, de nem olyan városias, hosszú szállingózás módján, hanem vastag bunda alá került a táj, a falu. Az iskolának akkor egyszeriben vége szakadt, a szünidő kezdetét nem a kalendárium betűi, hanem az első hó jelentette. Mi, már december eleje óta a reggeli felkelés után azonnal az ablakhoz siettünk, hogy ledörzsölve a jégvirágokat,

megpillanthassuk az első havat, szabadságunk kezdetének zálogát.

Idén sem kellett csalódnunk. Már november végén megjelentek az fellegek és András-napra hósipka borította a Kömöge tetejét. December közepén egy éjszaka kétarasnyi hó hullott, beterített mindent, s mesevilágot varázsolt a környékre. Hurrá! - rohantunk vissza az ablaktól, s sarokba dobva az iskolatászkát, lázasan kezdtük szöni a szünidei terveket. Kertünk vége a hegyek lábáig nyúlt, s kukoricacsutkát cipőnkre kötve vígan siklottunk a havon. Csúszkálással, ródlizással telt az idő, s este, mikor a konyhában egybegyűlt a család, hallgattuk az öregek szavát, apám, Márton tréfákozásait, a világ gondját, s körülfogott bennünket anyám szerető gondoskodása.

Kezdetét vette a sütés-főzés, a készülődés. Hamarosan itt a karácsony. S mikor apánk egy este azt mondta, hogy másnap levágjuk a disznót, tudtuk, már csak napok vannak hátra, s esténként leszakítva a leveles naptár lapjait, mi, gyerekek, lestük azt az egyre közelebb kerülő, piros betűs számot. Már a szánkőzés sem volt az igazi, s amíg a férfiak az udvarban tettek-vettek az

állatok körül, mi néztük a konyhaasztal köré kuporodva az édesanyám keze alól kikerülő mézes figurákat, cukordíszeket, apró meglepetéseket. Titkolózni nemigen lehetett, nem is volt rá szükség. Őszinte világ volt a miénk, tiszta szándékú, egyszerű szavú.

Úgy mondták otthon: karácsonykor Jézust várjuk, hogy eljöjjön hozzánk, készülünk, hogy méltónak találjon minket. S az igazi ajándékok ezek az esték voltak, amikor a család összehajolva, gyerekek és szülők közös izgalmával, tréfálkozással az eljövendő nap örömeiben készülgetett.

Egy este, miután édesapám elfújta a lámpást, Dorka húgom odasúgta édesanyánknak: *Anya, ugye a Mennysorszámban is így telnek az esték?* Anyám igenére már tudtuk, eljön Ő hozzánk, mint tavaly, tavalyelőtt, s amióta csak az eszemet tudom. Aznap szépet álmodtam, angyalok separték a havat a behavazott utcán.

Egy meglepetés azonban mindig volt. A fa. Ezt mindig édesapám hozta, de oly észrevétlenül, hogy mi, gyerekek sehogy sem értettük, hogyan kerül oda az asztalra, csak lenyűgözve álltuk körül este a gyertyafényben alakot öltő karácsonyfát. A várt reggelen édesapám szokás szerint fogta a fejszójét, felvette hótaposó csizmáját, s mikorra mi előkászálódunk a meleg dűnyhák alól, már csak imbolygó alakját láttuk a hegynek tartva a fehér hómezőben. A fát még az ősszel kinézte. Igaz, kicsit messze kellett mennie érte, fel a hegyekbe, de ezt az utat minden évben megtette, talán neki is le kellett tenni a gondokat, kóborolni a csendes, behavazott tájon. A hó érintetlen volt, nehezen haladt előre. Itt-ott állatnyomokat látott. A fagy megdermesztette a fákat, bokrokat, s

tündérvilággá varázsolta az erdőt. A Kőmögge alatt vitt az útja, aztán fel egy dombtetőre, majd végig a gerincen. Megismerte a helyet. Az ősszel itt kaszáltak egy réten, s már akkor látott egy kis fenyőfát. Arányos termete, dús ágai, tömött levelei, szürkészöld színe rögtön feltűnt neki, s képzeletében már látta is felöltöztetve a szoba sarkában. Ott is volt a fa egy kis beszögellésben, évszázados fenyők oltalmában. Két csapásra kivágta, majd kicsit megpihelve belakmározott tarisznyájából, amelyet édesanyám varrt neki, s elindult visszafelé. A megindult hóesés betemette a nyomokat, s bizony iparkodnia kellett, hogy sötétedésre visszaérjen. Baljós zúgással feltámadt a szél. Hóna alatt a fenyőfával ugyan csak különös látvány lehetett. De ismerte a tájat, hiszen itt gyerekeskedett, s a falut is alig hagyta el. S mikor arról beszélt az unszolásunkra, hogy volt egyszer Pesten is, teljes bizonyossággal gondoltuk, hogy édesapánk világlátott ember. Leért a völgybe, s már erősen szürkült az idő, mikor elérte a falu első házáit.

A hegyek alatt, a forrásnál - ahova együtt jártunk a nyáron a többi gyerekkel vízért -, kis ház állt. Egy öreg juhászé volt, akit, mivel nem csizmában, hanem bakancsban járt - mindenki Bakancsos Pista bácsinak szólított. Rossz érzés fogta el apámat a behavazott udvar, a sötét ablakok láttán. Kinyitotta a kertajtót, letámasztotta a fát a tornácra és benyitott a házba. Pista bácsi az ágyban feküdt. *Mi történt magával?* - kérdezte édesapám, ahogy meggyújtotta a lámpát.

Beteg vagyok, Márton - mondta az öreg. A kályha hideg volt. *Mindjárt befűtök. Zsófi majd holnap hoz meleg levest meg kóstolót.*

Kiment a fészerbe, fát keresett. De csak a hó alatt talált nyirkos, korhadt fadarabokat, így a feladat reménytelennek látszott. Aztán pillantása az ajtónál lévő fára esett. A tuskóra tette a kis fenyőt, s nagyot fohászkodva apróra hasította. Lassan pattogni kezdett a tűz, s fenyőillat töltötte be a kicsi házat. Pista bácsi megkönnyebbült. *Akkor holnap* - mondta édesapám búcsúzóul. Már nagyon vártuk őt. Nehéz lépteit hallva izgalom vett rajtunk erőt. Végre mindannyian együtt vagyunk itthon.

Mikor pillantásunk hidegtől kipirosodott arcára esett, csak annyit gondoltunk, milyen nagy hideg lehet odakint, s újra átadtuk magunkat a várakozás bódító érzésének. Édesanyám néhány szót váltott apámmal, majd ünneplőbe öltözve ültünk le a konyhában, s elkezdődhetett, amit annyira vártunk. Édesapám ölbe vett bennünket, s szokásunk szerint mesélni kezdett egy idegen országról, egy házaspárról, a születendő kisgyermekről, emberekről, hatalmasokról és szegényekről. Beszélt a rokonokról, a barátokról, a nélkülözőkről, s percek alatt odavarázsolta elénk a falut, a múltat és jövőt, az egész világot. Aztán énekelni kezdtünk, s mikor a kis csengő megszólalt, nagy izgalommal nyitottuk ki a szobaajtót. Az asztalon egy tányérban ott voltak a mézes és cukrozott díszek, égtek a gyertyák a tartókban, de a fa, a fa nem volt sehol. Könnyes szemmel, kérdően néztünk édesapánkra. A sarokban állt, anyával egymáshoz hajoltak, szemükben megcsillant a gyertyák fénye.

Találkoztam az úton Vele, elkérte a fát, én

meg odaadtam Neki, hiszen nem illik egy kérést Tőle megtagadni. Szavai megnyugtatóan csengtek. Édesanyám, hogy a csend feszültségét feloldja, az ünnepi asztalhoz invitált bennünket.

Boldog karácsonyt mindenkinek - mondta, és behozta a gőzölgő levest."

Összeállította: Gabó

Érdekes sorok

Zavaró hangaláfestések a rádióműsorokban

Üdvözlök minden Kedves Olvasót! Aki még nem ismer, annak bemutatkozok: Asztalos Ágnes vagyok, és az egyesület információs részlegén dolgozom, koordinációs munkatársként. Egyesületünk tevékenységének palettáján színesednek, sokasodnak a teendők, de kiemelt hangsúlyt szeretnénk fektetni a siketvak személyek érdekvédelmére, ezért is született meg ez a rovat.

Első témaként egy rádiózással kapcsolatos történetet szeretnék megosztani az olvasókkal.

Felkereste egyesületünket az elmúlt évben egy hallókészüléket használó hölgy, aki jelezte, hogy zavaróak számára az egyes rádióműsorokban a riportok és a hírek közben előforduló hangaláfestések, melyek az adott műsor színesebbé tételét hivatottak szolgálni.

A siketvak személyek életében - akik látásukat elveszítették -, de még rendelkeznek hallásmaradvánnyal, fontos szerepet tölt be a rádióhallgatás, több okból is: ez egy olyan értékes információs csatorna, amin keresztül tudomást szereznek a világban zajló eseményekről,

növelve tájékozottságukat, emellett kikapcsolódást is nyújtanak számukra a különböző szórakoztató műsorok. Mivel komoly problémát okozhatnak számukra az egyes riportokba direkt módon beleszerkesztett hangeffektusok, mert zavarják a hallókészülékük használatát és ezért akadályba ütközik ezeknek a műsoroknak a meghallgatása, felkerestünk öt rádióadót ez ügyben, hogy próbálják meg lehetőségeikhez mérten megszüntetni, vagy legalább mérsékelni ezeket a hangaláfestéseket. Megkeresésünkre egy személy reagált, aki megígérte, hogy próbálja megoldani a problémát, de ez ügyben változás a mai napig nem történt.

Ez a történet sajnos nem végződött jól, de ennek ellenére szeretnénk, ha jeleznék felénk a mindennapi élet során jelentkező ügyes-bajos dolgaikat, problémáikat, amelyekről úgy gondolják, egyesületünknek tudnia kell, mert szervezett formában, hivatalosan lépünk fel és dolgozunk az adott probléma megoldásán, aminek remélhetőleg sikeres végkimenetele lesz.

Várjuk véleményüket, javaslataikat is, mert az érdekvédelmi tevékenységünk sikeressége csak úgy valósulhat meg, ha írásban, vagy szóban jelzés érkezik hozzánk, amiket természetesen nem hagyunk válasz nélkül.

Asztalos Ágnes

§ JOGI PERCEK §**A fogyatékos személyek
tömegközlekedési kedvezményei
(II. rész)**

Miként igazolható a jogosultság? A korábbi jogi szabályozás szerint a fogyatékosági támogatást, a vakok személyi járadékát, valamint a családi pótlékot folyósító Magyar Államkincstár (MÁK) regionális igazgatóságai hatósági igazolványt állítottak ki az igénylő részére, aki ezzel tudta igazolni jogosultságát. A gyakorlatban ez az igazolás egy kis laminált kártya formájában került kiadásra, ez azonban nagyon könnyen hamisítható volt, ráadásul – mivel nem volt rajta fénykép – nem is tette lehetővé, hogy a jogosult azonosítható legyen az igazolvány alapján. E problémák miatt igen sok volt a visszaélés a kártyákkal, ezért július 1-jétől szigorodott a szabályozás. Ennek keretében a MÁK lecserélte az eddig kiállított igazolványokat. Az új iratok nehezebben hamisítható, sorszámozott okmányok lettek. A tömegközlekedésben dolgozó kalauzok, ellenőrök emellett jogot kaptak arra, hogy az igazolvány mellé személyazonosító okmány (személyi igazolvány, útlevél, stb.) felmutatását is megköveteljék, így – noha a hatósági igazolványokon továbbra sincs fénykép, vagy más, egyedi azonosítást önmagában lehetővé tevő jelzés, az igazolványon, és a személyazonosító okmányon szereplő adatok egybevetésével megállapítható, hogy az igazolványt a jogosult használja-e.

A jogszabály a fentiek mellett azt is lehetővé teszi, hogy a kedvezményre való jogosultságot a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének (MVGYOSZ), vagy a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének (SINOSZ) fényképes tagsági igazolványával is igénybe lehessen venni,

ilyen esetekben azt sem kell igazolni, hogy a jogosult kap fogyatékosági támogatást, vakjáradékot, vagy családi pótlékot. A július 1-jén hatályba lépett jogszabálmódosítás előkészítése során az az álláspont alakult ki az illetékes minisztériumban, hogy az érdekvédelmi szervezetek igazolványainak kedvezményre jogosító jellege nem szerencsés, bár végül nem törölték el azt a rendelkezést, mely lehetővé teszi, hogy valaki MVGYOSZ vagy SINOSZ igazolvánnyal vegye igénybe a kedvezményt. Mindezek alapján valószínűsíthető, hogy a későbbiekben az érdekvédelmi szervezetek tagsági igazolványát kiveszik a kedvezményre jogosító okiratok köréből.

Mint előző cikkemben említettem, a nemzetközi forgalomban általában nem illeti meg kedvezmény a fogyatékos személyeket, ám nemzetközi vasúti utazás esetében a látássérült személy egy kísérője ingyen utazhat, a látássérült utas tehát - gyakorlatilag – kísérőjével egy vonatjegy árából tud utazni.

Vakvezető kutyával közlekedő olvasóimra figyelemmel megemlítem, hogy a vakvezető kutya általában mind belföldi, mind pedig külföldi forgalomban ingyen utaztatható.

Dr. Oszvári Lukács Ádám

**Kishírek, érdekességek a
nagyvilágból**

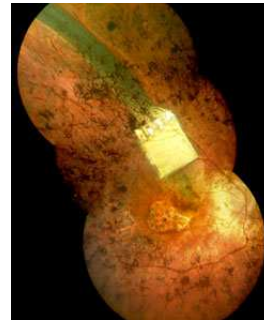
**Először látott betűket egy több
évig vak ember**

Egy évekig teljesen vak ember képes megkülönböztetni gyümölcsöket és evőeszközöket egy asztalon, felismeri az alakokat egy szobában, sőt betűket olvas egy retinachip beültetése után. Eddig ez a legnagyobb mértékű látásjavulás, amit elértek ezzel a módszerrel.

Léteznek olyan szembetegségek, amelyekben kizárólag a fény érzékeléséért felelős idegsejtek károsodnak, a látóideg és az agyi képfeldolgozó területek viszont épek maradnak. Az ilyen betegségeknél az úgynevezett pálcikák és csapok pusztulnak el a szem ideghártyáján, a retinán. Ez a látás fokozatos romlásához, sokszor teljes elvesztéséhez vezet.

A fényérzékelő sejtek károsodása következtében kialakuló vakság két leggyakoribb példája az időskori macula degeneratio, illetve a retinitis pigmentosa nevű betegség. Az első a fejlett nyugati társadalmakban a szerzett vakság leggyakoribb oka, míg a második világszerte az örökletes vakság leggyakoribb kiváltója, és egyelőre egyik gyógyítása sem megoldott.

A látás legalábbis részleges visszaállításán segíthetnének a szembe ültethető látástámogató eszközök, a retinachipek vagy retinaprotézisek (bionikus szem). Bár az ezek alkalmazásával visszanyert látás várhatóan nem lesz azonos értékű egy egészséges szemű ember látásával, emberek millióinak javítana az életminőségén az a mozgásszabadság, amelyet a fény érzékelése és nagyobb tárgyak észlelése, formájának azonosítása nyújthatna

Fénykép a retinába ültetett chipről

Egy német megoldás: felerősített jelek

Két évtizede már annak, hogy több kutatócsoport dolgozik ilyen eszközök fejlesztésén, és néhány már az emberi kipróbálás szakaszában van. Ezek közé tartozik a németországi Tübingen Egyetem szemészeti klinikájának retinachipje. A mindössze 3 négyzetmilliméteres chip 1500 fényérzékeny elemet (mikrofotodiódát) tartalmaz, amelyek részlegesen pótolják az elpusztult idegsejteket. Minden fotodióda egy-egy képelem (pixel) kialakításáért felelős. A chip egyenesen a látóideghez kapcsolódik, amely a jeleket az agy látóközpontjához továbbítja, ahol egy 1500 pixeles kép alakul ki. A tübingeni chip különlegessége, hogy a fényérzékeny elemek mindegyikét erősítővel látták el, ami fokozza az általuk leadott jel intenzitását.

Ezt a típusú chipet közvetlenül a retina alá ültetik (más megoldásoknál a retinán kívül helyezik el az implantátumot, ez esetben viszont egy külső kamerát használnak a fény összegyűjtéséhez). A pácienseknek egy speciális szemüveget kell viselniük, hogy a kép éles legyen.

Az első emberi próba során 2005-ben hét ember szemébe ültették be a protézist, akik közül hárman a tesztelés egy hónapja alatt javuló látásérzetről számoltak be. Elmondásuk szerint "mintha egy megvilágított ablakkeretet" láttak volna, amelyen belül korlátozott mértékben

képesek voltak érzékelni durva formákat és fényváltozásokat.

Új eredmények: betűket is lát az egyik páciens

Az elmúlt években további tizenegy, 2-15 éve vak páciensek retinájába ültették be a chipet, és a most közölt eredmények szerint sikeresek voltak az elmúlt években történt fejlesztések. A páciensek képesek fényes objektumokat felismerni sötét háttér előtt, akiknek pedig a sárgafoltba (az éleslátás eredeti helyére) ültették be az eszközt, egyszerűbb formákat is tudnak azonosítani. Végül az egyik páciens bonyolultabb formákat is felismer, és meg tudja különböztetni például a kést a villától vagy a banánt az almától egy asztalon. Ugyanő képes személyeket felismerni egy szobában, leolvassa az óra számlapját és nagyobb betűket szavakká olvas össze. A kutatók beszámolója szerint ilyen eredményeket korábban nem értek el retinachippel. A páciens a szürke hét árnyalatát érzékeli.

Nem minden retinabetegnek nyújthat majd megoldást ez a módszer. Mivel az implantátum működésének feltétele az épségben megmaradt sejtek jelenléte az ideghártyában, a retina valamennyi sejtrétegére kiterjedő károsodás - többek között cukorbetegség, zöldhályog, szélütés miatti agyi károsodás - esetén a műretina beültetésével nem lehetne segíteni a látásromláson.

Az eszköz fejlesztése folytatódik: a retinachipet most 25 újabb vak emberbe ültetik be Európában. A részletes szakmai cikk a Proceedings of the Royal Society B november 3-ai számában olvasható.

Forrás: www.origo.hu

Hány milligrammtól lehet veszélyes a C-vitamin fogyasztása?

Miközben felnőttek számára napi 80 milligramm a hivatalos ajánlás C-vitaminból, a patikákban szinte furcsán néznek az emberre, ha a "mezei" száz, és nem az ezer-kétezer milligrammos kiszerezést kéri belőle. A különbség zavarba ejtő - mégis, mennyi C-vitamint fogyasszunk?

"A 80 milligramm a lakosság 97,5 százalékának esetében fedezi a napi C-vitamin szükségletet" - mondja Horacsek Márta, az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet (OÉTI) osztályvezetője. "A szükséglet persze egyénenként változik: függ a kortól, a nemtől, az életmódtól, a testtömegetől. Egy 150 kilós embernek egészen más a szükséglete, mint egy 20 kilós gyereknek."

Nagyobb a C-vitamin-szükséglete a dohányzó vagy beteg embernek, a várandós nőnek, valamint a rendszeresen sportolónak is. A minimális beviteli mennyiségen túl léteznek kalkulációk optimális és hosszabb időn át tolerálható napi dózisa is. (Született elméleti számítás a halálos adagra is, ami 70 kilós ember esetében közel egy kiló C-vitamin elfogyasztását jelenti.)

Szent-Györgyi napi 1000 milligrammot szedett

A C-vitamin felfedezéséért Nobel-díjjal kitüntetett Szent-Györgyi Albert élete során napi 1000 milligrammot szedett a vitaminból, idősebb korában (93 évesen hunyt el) és betegség idején az adagot 8-9000 milligrammra növelte. A molekuláris biológiával foglalkozó, szintén Nobel-díjas Linus Pauling kémikusról pedig ismert, hogy napi 10 000 -18 000 milligrammot szedett élete során a vitaminból. A tudós 91 évesen hunyt el.

"Kutatások szerint hosszabb távon napi 500 milligramm C-vitamin bevitele egészséges emberben nem vált ki kedvezőtlen hatásokat, de rövid távon, kiegyensúlyozott táplálkozás mellett az 1000-2000 milligrammos mennyiség sem okozhat egészségügyi problémát" - mondja Zsákai Antal dietetikus, a Magyar Dietetikusok Országos Szövetségének Tudományos Bizottsági tagja. "Ám ha valaki ilyen nagy adagot fogyaszt, azt ne egyszerre tegye, hanem ossza el legalább két adagra" - mondja Horacsek Márta.

A megadózisok fogyasztásának veszélyei

"A több azonban nem biztos, hogy jobb is. Attól, hogy valaki rengeteg C-vitamint fogyaszt, nem biztos, hogy az immunrendszere hatékonyabban fog működni" - teszi hozzá az OÉTI osztályvezetője. "Sőt. C-vitamin esetében drága és némi veszélyt is rejt magában a nagy dózisokban való fogyasztás" - mondja Zsákai.

Mivel vízben oldódó vitaminról van szó, szervezetünk csak rövid ideig képes azt tárolni. A felesleg a vizelettel távozik. A tartós nagy dózisú bevétel hatására működésbe lép szervezetünk önszabályozó mechanizmusa is: azaz csökken a felszívódás, és növekszik a kiválasztás.

Megadózisok esetében (napi 2500 milligrammot meghaladó bevitelnél) mellékhatásként hasmenés, vasanyagcsere-zavarban szenvedőknél pedig, mivel a C-vitamin segíti a vas felszívódását, akár vasmérgezés is felléphet. Gondot jelenthet továbbá, hogy a nagy koncentrációban jelen lévő C-vitamin akadályozhatja más tápanyagok (ásványi anyagok, vitaminok, nyomelemek) felszívódását.

Korábban elterjedt nézet volt, hogy a túlzott C-vitamin bevétel elősegíti a vesekőképződést, a legújabb kutatások azonban ezt nem támasztják alá.

C-vitamin források

Tabletták helyett kiegyensúlyozott táplálkozásra törekedjünk

Megkérdezett szakértőink szerint ne tablettákkal próbáljuk táplálkozási hiányosságainkat kompenzálni, hiszen szervezetünk számára az ideális az lenne, ha minél alacsonyabb feldolgozottsági fokú élelmiszerekből jutnánk a nélkülözhetetlen vitaminokhoz és egyéb tápláló anyagokhoz.

A legtöbben télen a citromból igyekeznek C-vitamin szükségletüket fedezni, pedig az egyes élelmiszerek 100 grammjára jutó C-vitamin alapján felállított listán a citrom csak középtájon helyezkedik el (körülbelül 50 mg/100 g).

Zsákai elmondta: a lista elején a csipkebogyótea (200 mg) áll, de hidegen áztatva, hiszen a hő a C-vitamin egyik ellensége. C-vitaminban gazdag továbbá az áfonya, a feketeribizli (160 mg), az élénkvoros és zöld színű paprikák (183 mg), a petrezselyem zöldje (133 mg), a kiwi (98 mg), a brokkoli és a kelbimbó (85 mg) is. Mivel ezek az adatok is 100 grammra vonatkoznak, hiába nagyon gazdag például a petrezselyem a vitaminban, normál étkezéssel szinte soha nem veszünk magunkhoz belőle ilyen mennyiséget.

A C-vitamin tartalom alapján középen helyezkedik el a már említett citrom (53 mg), a narancs (50 mg), a lime (29 mg), a grapefruit (33 mg), valamint a káposztafélék (51 mg). A lista alján pedig az alma (5,7 mg), a cékla (13 mg) és az uborka (5 mg) található.

"A savanyított zöldségek, különösen a káposzta szintén jó C-vitamin forrás, feltéve, ha nincsen agyonfőzve, például töltött káposztának" - teszi hozzá a dietetikus.

Nem előzi meg, de enyhítheti az influenza tüneteit

A közvélekedéssel ellentétben a meghűlés vagy az influenza C-vitaminnal nem előzhető meg, sőt, hatástalanok az emelt adagok is - derül ki a legújabb kutatásokból. "A tüneteket azonban enyhítheti, és azok elmúltával segíthet a közérzet, az egészség helyreállításában is" - mondja Zsákai Antal dietetikus.

A C-vitamin az emberi szervezet számos működéséhez elengedhetetlenül szükséges. Fontos anyagcsere-folyamatok kulcsszereplője, emellett részt vesz a hajszálerek, a csontok, a porcok és inak felépítésének folyamatában. Védi a fogakat és a fogínyt, hozzájárul a vas felszívódásához és egyes hormonok termeléséhez. Szerepe van továbbá a fertőzések elleni védekezésben és a sebgyógyulásban is. Hiányában vérzések, fogínygyulladás, csont- és izomfájdalom, vérszegénység és fertőzések léphetnek fel.

Forrás: www.origo.hu

Nem derült ki, okoz-e daganatot a mobiltelefon

Egy több mint tíz éven át, tizenháromezer mobiltulajdonos bevonásával lezajlott, átfogó kutatás során sem sikerült egyértelműen tisztázni: okoz-e agydaganatot a mobiltelefonok használata.

Nem állapítottak meg semmit

A kutatás célja az volt, hogy a szakértők megállapítsák, hogy van-e kapcsolat az agydaganatok kialakulása és a mobiltelefon-használat között. Sajnos a

vizsgálatok nem zárultak konkrét eredményekkel: az IARC igazgatója, Christopher Wild a Reuters Hírügynökségnek úgy nyilatkozott, azok nyomán továbbra sem tudták kizárni azt, hogy a készülékek használata egészségkárosító hatással bírhat, ugyanakkor azt sem sikerült bizonyítani konkrétan, hogy a mobilhasználat kockázatos.

Wild úgy nyilatkozott, a kutatás elvégzésében nehézséget okozott, hogy 2000-ben, amikor a projektet beindították, még sokkal kevesebbet telefonáltak az emberek mobiljaikon mint manapság. Ráadásul a felmérések során a felhasználóknak maguknak kellett megbecsülniük, hogy mennyit telefonáltak korábban, ezek az értékek pedig jelentős torzítást mutatnak.

Újabb nagyszabású kutatás indult

Bár az IARC kutatása gyakorlatilag semmilyen konkrétummal nem szolgált, európai kutatók nemrégiben egy újabb, sokkal átfogóbb vizsgálatot indítottak a mobiltelefonok és a wifi hatásainak tanulmányozására.

A tervek szerint legalább húsz-harminc éven át zajló kutatásban a vezeték nélküli technológiák emberi szervezetre gyakorolt hosszú távú hatását vizsgálják majd 250 ezer felhasználó bevonásával. Ennek lebonyolítása jóval konkrétabb eredményeket hoz majd, mivel a résztvevőknek nem emlékezetből kell majd megmondaniuk, mennyit telefonáltak az adott időszakban, hanem mobilhasználatukat egy szoftver automatikusan monitorozza majd.

Vakvezető lovacskák

Amerikában egyre népszerűbbek a vakvezető lovak, akik ráadásul nagyon jól végzik a munkájukat.

A miniatűr pónik sokban hasonlítanak nagyobb méretű rokonaikra: ugyanolyan intelligensek, mint ők, de apró méretük lehetővé teszi, hogy vakvezetőnek képezzék ki őket. Ezek a pónik egyébként nagyjából 45-60 kilogrammot nyomnak, ráadásul marmagasságuk ritkán haladja meg a száz, de még a nyolcvan centimétert is. Az első vakvezető póni gazdájának, Ann Edie-nek a lovacska előtt három vakvezető kutyája is volt, a legutóbbi, egy labrador retriever, amely tíz évig élt. A pónik viszont 25-30 évig, vagy jóval tovább is élhetnek, tehát akár háromszor annyi ideig is, mint egy kutya. Az apró termetű pónik már két éves korukban dolgoznak. Ráadásul Ann szerint a kutyákat gyakran megzavarták a kisebb állatok, sőt, a lovak gyakran jobban felismernek bizonyos szokatlan helyzeteket, mint a kutyák. A kis pónik egyébként szobatiszták, szőnyegen (és nagyritkán ágyban) alszanak, patájuk védelmére pedig mini cipőket kapnak. Természetesen bárhová bemehetnek, beleértve ebbe a postát, boltokat, repülőteret is. A kis vakvezetők állítólag nagyon szeretik a munkájukat, sőt, azt is kifejezetten élvezik, hogy a lakásokban élhetnek.

Vakvezető póni gazdájával

Forrás: www.allati.virtus.hu

A halak összemehetnek télen

A halak összemehetnek a különösen hideg teleken, ezzel a fiatal egyedek energiát takaríthatnak meg, amikor kevés az élelem - állítják finn és norvég kutatók, akik tanulmányukat a Functional Ecology című folyóiratban tették közzé.

Ezt a jelenséget korábban apróbb emlősöknél, például a cickánynál figyelték meg, de "összemennek" a gyíkok is. A kedvezőtlen környezeti körülmények hatására való zsugorodás különösen drámai a Galapagos-szigeteki tengeri leguán esetében. A pikkelyes hüllők rendjébe tartozó gyíkok testhossza akár 20 százalékkal is csökkenhet az úgynevezett El Nino esemény éveiben, amikor a tengerfelszín erőteljesebb felmelegedése miatt kevesebb a táplálék - olvasható a BBC News hírei között.

Márna

Finn és norvég kutatóknak Ari Huuskóval az élen viszont elsőként sikerült bebizonyítaniuk, hogy a halak is zsugorodnak. A kutatók tenyésztett lazacfélék fiatal egyedeit vizsgálták, amelyeknek a fokozatosan "télire" forduló viszonyokkal - az egyre növekvő élelemhiánnyal, a hideggel, a viharos áramlatokkal, valamint a medencét beborító "jégpáncéllal" kellett megküzdeniük.

Mint kiderült, a lazacfélék fiatal egyedei akár 1 centiméterrel is megrövidülhettek, ez a testhosszuk 10 százalékát tette ki. A jelenséget a kutatók "áttelelési anorexiának" nevezték el, mivel a halivadékok étvágya drámaian csökkent az "őszi" alkalmazkodási időszakban. A

tudósok nem tudják, hogy végül is mi váltja ki a halak összezsugorodását. Feltételezésük szerint a jelenséget a gerinccsigolyák közötti kocsonyás állagú porckorongok redukálása okozza.

Forrás: www.index.hu

Összeállította: Gabó

Könyvjelző

Az Új SzemFüles kultúra-rovatából ez alkalommal Arany János életútját és munkásságát ismerhetik meg a Kedves Olvasók, Mary „tolmácsolásában”. Bár Arany János életrajza nem olyan látványos, mint a kortárs Petőfié vagy Jókaié, alakja mégis nagy jelentőséggel bír a 19. századi magyar irodalom történetében. Ifjúkori vándorszínész kalandja kudarcra végződött, s mivel hazatérve idős szüleit súlyos betegen találta, életét mintegy vezeklésként rendezte be, példás hivatalnokká vált. Attitűdjére haláláig jellemző a feladatteljesítő beállítottság; igaz, ennek ellentételeként kifejlődött benne a gúzsba kötve táncoló ember belső szabadsága, a dolgok és a „világ” ironikus, illetve humoros eltávolításának képessége.

Arany János élete, munkássága

Gyermek és ifjúkora

Arany János 1817. március 2-án született Bihar megyének ma Romániához tartozó, Nagyszalonta nevű községében. Apja, Arany György olyan családból származott, amely Bocskaitól kapta a nemességet, a hajdúk letelepítésekor. A kis János születésekor a szülők, Arany György és

felesége, Megyeri Sára már egyáltalán nem voltak fiatalok. János leánytestvére ezidőtájt már asszony, a korábban világrajött, többi gyerek pedig halott volt, amikor ő született. A hajlott korú szülők minden tőlük telhetőt igyekeztek megadni későn született gyermeküknek, aki részben lelki alkata révén, részben pedig a féltő gondoskodásnak köszönhetően meglehetősen zárkózott, túlzottan érzékeny s magába forduló gyermekként cseperedett. Írni és olvasni szüleitől tanult, s édesapjától hallott először néhányat a hajdúság mondáiból. Ezek a hajdúmondák, legendák készítettek elő későbbi érdeklődését a történeti epika iránt. Mivel gyermekként nagyon sokat olvasott, 'Szalontán csodagyereknek számított. Főként 17.-18. századi művek kötötték le érdeklődését. A régi magyar nyelv annyira mélyen hatott rá, hogy a későbbiekben sokáig idegenkedett a nyelvújítástól és a romantikától.

Régi fotó Arany János szülői házáról

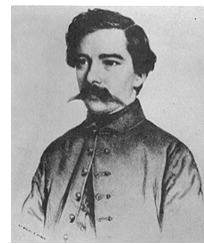
Előrehaladott koruk és szegénységük miatt a szülők már idejekorán rászorulnak fiuk támogatására. Tizennégy éves korában Arany „praeceptor”, azaz segédtanítói állást szerzett. Keresetéből épp annyit tudott félretenni, hogy 1833 őszén beiratkozhatott a debreceni református kollégiumba. Ekkor már a kortárs magyar irodalmat ízeltte, németül és franciául kezdett tanulni. Arany számára a második debreceni tanév a romantikus művészpályák esztendeje volt: Beállt

színésznek, majd miután a debreceni társulat szétesett, megszűnt, „nyakába vette az országot” és vándorszínésznek állt. Új társulatával egészen Máramarosszigetig jutott, ahol egy éjszaka álmában halottnak látta édesanyját. Az álom hatására másnap reggel hazaindult gyalog Szalontára. Hazaérkezve sajnos valóban szomorú helyzet fogadta: távolléte alatt édesapja megvakult, édesanyja pedig néhány héttel hazaérkezése után meghalt. A színészkaland egész életét meghatározó, mély nyomot hagyott benne, melyről még a *Bolond Istók* második énekében (1873) is megemlékezett. Annak idején, még színészként kedvelte meg Shakespeare-t, és ekkor figyelt fel a *Bánk bánra* is, melyet ebben az időben még sokan – köztük Széchenyi és Vörösmarty – elhibázottnak ítélték. Ebben az időszakban kezdte foglalkoztatni művészet és erkölcs viszonya, s ez időtájt jutott arra a következtetésre, hogy a lelkiismeret-furdalás a bűnhődés egyik legkeményebb formája. Utólag a színészkalandot felszínes kitérés kísérletnek minősítette, s azzal magyarázta, hogy nem ismerte fel önmaga lassan kialakuló egyéniségét. Szalontára való visszaérkezése után ennek köszönhetően lett parasztközössége értelmiségi vezetője, ügyintézője: segédtanító egy közeli helységben, majd „kis nótárius” (másodjegyző) szülőföldjén, az óriási faluban, Nagyszalontán. „Tékozló fiúként” megtérve mintha az ellenkező végletet akarta volna megvalósítani: a környezethez alkalmazkodást tűzte ki célul. A fiatal Arany egy helybeli ügyvéd házasságon kívül született árváját, Ercsey Juliannát vette feleségül. A másodjegyzői állás mellé kétszobás szolgálati lakás is járt, ami nagymértékben megkönnyítette az ifjú pár családalapítási szándékát.

A szalontai nótárius

A tízezer lelket számláló hajdúváros tisztviselőjeként a „hallgati ember” (ahogyan a hivatalnok Aranyt városában nevezték) példásan látta el a rábízott

feladatkört. Mindennapos teendői mellett olyan rendkívüli helyzetekben is helytállt, mint amilyen például az 1847. április 17-i nagy tűzvész volt, melynek során tizenkét óra leforgása alatt 2175 ház vált a lángok martalékává. Első, nyomtatásban megjelent hírlapi cikkében - amely a *Társalkodó*, 1841. július 14. számában jelent meg *Népnevelésügyben* címmel - is igyekezett hangsúlyozni a jegyző személyének fontosságát.

A fiatal Arany

Pesten és Bécsben is hivatalos kiküldetésben járt először, 1843 nyarán. Végtelenül puritán, egyszerű életet élt. 1841-ben megszületett kislánya, Juliska, majd 3 évvel később fia, László. Ezt követően mindennapjaiban a családjáról való gondoskodás veszi át a főszerepet. Édesapja halála után örökségként földhöz jut, melyet nagy gonddal igyekszik művelni, gyümölcsössel bővíteni. Baráti társasága néhány tisztviselőből, a kántorból, a német orvosból és kereskedőkből áll. „*Hírlap is alig fordult meg kezemben*” – írja Arany jegyzősége első éveiről. Ebben a helyzetben mintegy megváltást jelentett számára, hogy egykori debreceni diáktársa, a későbbi történész, Szilágyi István 1842-ben Szalontára került rektornak. Bár Szilágyi felületes, kapkodó, és mohón tájékozódó egyéniség, mégis ő biztatja Aranyt Szophoklész és Shakespeare fordítások írására. Amikor két évvel később Szilágyit Máramarosszigetre helyezik, levelezés útján folytatják irodalmi eszmecseréjüket. Arany igazi autodidakta volt. Az a hatalmas klasszikus műveltség, amit másfél évtized alatt magába szívott, számára személyesebben,

mélyebben és másként lett érzés- és ítéletformáló, személyiségformáló, mint azok számára, akiknek az iskola éppen akkor divatos romantikus-liberális eszméket oktatótt. Részben Arany alkata, túlzott lelki és erkölcsi aggályossága, részben pedig a rendszeres iskolai tanulmányok félbeszakadása okolható tartós önértékelési zavaraiért, amelyek később, országos sikereit követően is jellemezték őt. A mandátum és a személyiség, a kínált és a vágyott szerep nem esett egybe. Nem Byron tette érzékennyé a romantikára, hanem épp fordítva: lappangó romantikája, gyötrő kétségei tették érzékennyé Byronra, a tépett sztoikusra.

Költői bemutatkozása és barátsága Petőfivel

A Bihar vármegyei tisztújítás erőszakos cselekményei 1845 nyarán az egész magyar közvéleményt megmozgatták. Az elhíresült eseményeket Jókai Mór még évtizedekkel később is jónak látta megörökíteni *A kőszívű ember fiai* című regényében (1869), Arany János pedig – a történeteken felháborodva (Szilágyihoz írt levelében „cannibalizmus”-ként aposztrofálta „a kortesség rút szenvedélyét, mely a félbarmok között dúl”) – friss melegében megírta *Az elveszett alkotmány* című komikus eposzát (1845). Aranyt mindamelllett, hogy a szabadelvűekben csalódott a konzervatívok fellépése is keserűséggel töltötte el. Mint önéletrajzi írásában utóbb megvallotta: „minden előzetes terv nélkül” fogott hozzá művéhez. Később, 1867-ben, a kompozícióra, formatökélyre sokat adó, érett költő már csak hümmögve illesztette be *Az elveszett alkotmányt* összes művei közé. 1845-ben viszont, Szilágyi ösztökélésére és minthogy a kitűzött díj is csábította, ösztönözte, nem kis tusakodás után végül Arany beküldte művét a Kisfaludy Társaság vígeposz készítésére kiírt pályázatára. El is nyerte a díjat, de a három bíráló közül Vörösmarty Mihály

csak fenntartással nevezi az ő művét a legjobbnak, s azt mondja róla: „nyelv, verselés olyan, mintha irodalmunk vaskorát élnők”. Az olvasóközönség Arany János nevét mégsem költőként ismerte meg, hanem az Életképekben 1846-ban megjelent romantikus novellák írójaként, *Az elveszett alkotmány* ugyanis csak 1849-ben látott nyomdafestéket. A Kisfaludy Társaságnak ugyanazon az 1846. február 4-i ülésén, ahol felbontották a jelgés borítékokat, s kiderült a pályázatnyertes vígeposz szerzőjének neve, döntöttek a következő pályázat témájáról.

A költő rekonstruált dolgozószobája a nagyszalontai Arany János Múzeumban

Olyan „költői beszély”-t kértek a pályázóktól, melynek hőse „valamely, a nép ajkán élő történeti személy, mint például Mátyás király, Toldi Miklós, vagy Kádár vitéz.” Ezt a pályázatot Erdélyi János, a népiesség magyar elméletírója készítette elő, s alighanem az ő utasítására vették fel a követelmények közé azt, hogy „forma és szellem népies legyen”. Arany igyekezett okulni Vörösmarty bírálatából, s a *János vitéz* példáját követve írta meg *Toldi* című elbeszélő költeményét, 1846-ban. Ezúttal már egyöntetű elismeréssel nyerte meg a pályázatot, s a bíráló bizottság a jutalmul felajánlott tizenöt aranyat húsz aranyra emelte fel. A *Toldi* írói körökben általános bámulatot keltett. A legtöbbet azonban Petőfi elismerése és barátsága jelentette Arany számára. Levelezésük jelentős kor- és irodalomtörténeti dokumentum, amely éles fényt vet kettejük művészi céljaira. Petőfi a *Toldi*-ban saját népiesség-felfogásának követésére ismert rá, s ezt Aranyban is tudatosította. Petőfinek „népi sarjadék”-

ként mutatkozott be, s ekkortól ír a „nép költőjé”-nek hivatástudatával. A mindössze két és fél évet megért barátságukat a világirodalom nagy barátságai között tartják számon. Petőfi a magyar irodalmi élet legfontosabb kérdéseinek középsőjébe emelte Aranyt, műhelyproblémák együttes végiggondolására, elképzeléseinek pontos megfogalmazására készítette, munkára serkentette – tekintélyével, vitalitásával pedig erőt adott Aranyak ahhoz, hogy leküzdje súlyos kétségeit, eredendő bizonytalanságát. Az 1847-es év gazdag költői termése és műfaji változatossága mutatja a gyógymód eredményességét. Petőfinek is szüksége volt Arany barátságára, hisz olyan eszmetársra talált benne, aki alkatának és talentumának eltérő vonásai miatt nem volt kijátszható ellene. Az 1846-ban alapított érdekvédelmi szövetség, a Tízek Társasága hamar felbomlott, s Petőfi máris meghirdette az Aranyval és Tompával együtt alakított „népies triászt” – azt a szövetséget, amely épp 1847 tavaszán lendült támadásba a konzervatív kritika ellen, Petőfi *Összes költeményeinek* megjelenését követően. Bár ez a csoportosulás sem tartott sokáig, Arany megértő szavaira és bátorítására Petőfi ezután is bizton számíthatott. Petőfi katonai szolgálata idején, 1849 januárjától májusáig Arany adott otthont a költő feleségének, Szendrey Júliának és családjának.

A szabadságharc és az önkényuralom idején

Arany csak messziről adózhatott elismeréssel barátjának a pesti forradalomban játszott szerepéért. Ahogy Petőfi, ő sem került be az első népképviselői országgyűlésbe: korteskedés híján alulmaradt a vármegyei főjegyzővel szemben. 1848 áprilisában írt és azon nyomban megzenésített *Nemzetőrdala* ponyván is megjelent. Petőfi rábeszélésére elvállalta *A nép barátja* című néplap szerkesztőtársi feladatát Vas

Gereben mellett, a tényleges szerkesztésbe azonban Szalontáról nem igazán folyhatott bele, s elégedetlen volt a lap színvonalával is. Azt tervezte, hogy maga indít néplapot, *Népszabadság* címmel. 1848 novemberében két hétig segítette a szalontai nemzetőröket Arad védelmében. 1849 májusában állást vállalt a Belügyminisztériumban, s követte a kormányt Debrecenből Pestre. Az orosz csapatok bevonulását követően néhány napig bujkálni kényszerült, s utána még hónapokig várta letartóztatását. Anyagi helyzete ezidőtájt kétségbeesítő volt. Állását, szolgálati lakását elvesztette; Kossuth-bankóit, melyekbe ingóságai értékét fektette, maga dobta tűzbe. Az irodalmi élet korábbi nyilvánossága is összeomlott, így erre sem számíthatott. Petőfiről nem volt semmi híre, s ahogy múltak a hónapok, egyre biztosabb lett abban, hogy barátja már nincs az élők sorában. 1851-ben Arany előbb néhány hónapig a Tisza család geszti kastélyában nevelősködött, majd 1851. október 15-től tanárként helyezkedett el a nagykőrösi Református Gimnáziumban (1853-tól Főgimnáziumban).

Arany János lakóháza Nagykovácsoson

Tanári teendőit éppoly lelkiismeretesen látta el, mint korábban városi hivatalát. Nagykovácsos mégsem elégítette – nem is elégíthette – ki maradéktalanul. Biztosította ugyan családjá megélhetését, de nem adta meg Aranyak azt a „független nyugalmat”, amire az *Epilogus* (1877) tanúsága szerint egész életében vágyott. Ekkor már a költői tevékenység is hozzátartozott „megbizatásaihoz” – a bukott forradalom árnyékában, Petőfit elveszítve nehéz is lett volna elhárítania a

„nemzeti költő” mandátumát. Nagykőrösi elzártága nem kedvezett az irodalmi életben való részvételének: „*pestezhetném*” – írta félig tréfásan egyik levelében. Kedélyállapotára gyakori betegeskedése is rányomta bélyegét. Szemléletének belső ellentmondásaira, vívódásaira jellemző, hogy a bukott forradalmat kétféleképpen értékelte: elégikusan (*Letésem a lantot*, 1850) és ironikusan (*A nagyidai cigányok*, 1851). Ez utóbbi mű arra enged következtetni, hogy Arany a magyar liberális nemesség álláspontjával rokonszenvezett: nem a forradalmi átalakulásban, hanem sokkal inkább a lassú, szerves fejlődésben hitt. Ezért tartotta álmódosónak még Kossuthot is. 1857-ben elhárította magától azt a kétes megtiszteltetést, hogy üdvözlő verssel köszöntse a császári párt magyarországi látogatása alkalmából – helyette megírta *A walesi bárdok* című „ó-angol balladá”-t, amelyet (átdolgozva) az újabb önkényuralmi időszak idején, 1863-ban publikált. Idegenül érezte magát az ötvenes évek jelenében, amikor a felgyorsuló kapitalista fejlődés a magyarság kirekesztése mellett történt. Bach bürokrata hivatalnokrendszere kitörölte a személyes jellegű emberi kapcsolatokat, s egy óriási, embertelen gépezet részeivé alacsonyította az állampolgárokat, nyílt önzésre készítette ezzel az egyént. A *Kertben* című vers (1851) már az így előállt fásult közhangulatnak és részvétlen magatartásnak a tükre. Talán épp e negatív momentumok halmozódása váltotta ki Aranyból művészetének felívelését, lírájának első virágkorát. Elégia és ironia kettőssége jellemzi verseit ebben az időszakban (*Családi kör*, *Kertben*, 1851, *Visszatekintés*, 1852, *A lejtőn*, 1857), a vívódás és a bűnhődés lélekállapotának tragikus környezetbe kerülése figyelhető meg balladáiban is (*V. László, Ágnes asszony*, 1853, *A walesi bárdok*, *Szondi két apródja*, 1856), amelyek történelmi tárgyuk ellenére is a jelenhez szólnak, s mivel az igazság érvényre jutását hirdetik, a kortársak lelkesítő példázatként olvasták.

A korszakot lezáró nagy vers, *Az örök zsidó* (1860) pedig az elégikus líra és a tragikus ballada ötvözete. Arany 1854-ben publikálja a *Toldi estéjét*, 2 évvel később, 1856-ban pedig a *Kisebb költeményeket*. A *Toldi estéje* első változatát átigazította oly módon, hogy tudatosan távolodott el benne a *Toldi* naiv népiességétől: „*Szeretem a nemzeti költészetet* – írta már 1847-ben Szilágyi Istvánnak –; *a népiesség köntösében még most, később majd pusztán*”. Kortársai a művet mégis a *Toldi* közvetlen folytatásának látták. Ugyanakkor minthogy változatlanul az epikus költőt szerették és keresték Aranyban, líráját nem méltatták kellő figyelemre. Értekező prózájának is első nagy korszaka ez, elméleti és történeti kérdésekkel egyaránt szívesen foglalkozik (*Naiv eposzunk*, *Bánk bán-tanulmányok*, 1858, *Zrinyi és Tasso*, 1859 – ez utóbbi volt akadémiai székfoglalója).

Az irodalmi élet szervezőjeként

A hatvanas évek elején egy sor változás következett be a költő életében. 1858-ban az Akadémia tagjává választották. 1860 őszén elfogadta a Kisfaludy Társaság igazgatói tisztét, otthagyta nagykőrösi tanári állását és családjával Pestre költözött. Az 1860-as és 1861-es évek a felfokozott reménykedés éveit voltak Arany életében. A politikai nyitástól a *politikai kultúra* kialakulását várta, s felháborodva, gúnyosan emelt szót a hazafiaskodás ijesztő divatja ellen. Arany nagy tervekkel érkezett meg Pestre. Keresztury Dezső megfogalmazásával élve, a „*nép költője*” helyett immár a „*nemzet költője*” kíván lenni.

A költő időskori arcképe

Ennek jegyében írta meg hivatalos felkérésre ünnepi ódáját Széchenyiről (*Széchenyi emlékezete*, 1860), s látott hozzá a nemzeti műeposz megteremtéséhez, melynek részeként 1863-ban napvilágot látott a *Buda halála*. Elhivatottságot érezve az irodalmi élet megszervezésére, rendkívül magas színvonalú folyóiratot szerkesztett, előbb *Szépirodalmi Figyelő* (1860–1862), majd *Koszorú* címmel (1863–1865). A szerkesztői munka megnövelte látókörét, s ennek hatására felismerte, hogy a regény lett a reprezentatív műfaj Európában. Szívesen recenzál külföldi műveket. Ennek eredményeként fordította le Gogoltól *A köpönyeget*. Ezzel párhuzamosan szinte az első pillanattól kezdve a kudarc réme fenyegette. Nemcsak az újság-előfizetők száma lett egyre csekélyebb, hanem a megbízható munkatársaké is. Arany kénytelen volt maga teleírni lapjait, könyvbírálattól elvi tanulmányig és szerkesztői üzenetig minden műfajt művelt a fennmaradás érdekében. Nem véletlenül használta álnévként Gogol írnok-figuráját, Akakijevecs Akakit. A *Pesti Napló* és a *Budapesti Szemle* köréhez, Kemény Zsigmondhoz és Csengery Antalhoz (más néven az „irodalmi Deák-párt”-hoz) kapcsolódva, az irodalmi „súlygyen” megteremtésére törekedett, védve ez által egyfelől a népesség programját, másfelől felvéve a kesztyűt a „petőfieskedők”, Petőfi gyenge utánérzőivel szemben. Vörösmarty halála után Csengeryéknek égető szükségük vált egy új nemzeti poeta laureatusra. A Kisfaludy Társaság igazgatójaként fáradhatatlanul szervezte a felolvasói üléseket, gondozta a

kiadványokat. Madách Imre nagyszerű művét, *Az ember tragédiáját* (1860), melynek világképe rokon az övével. Ő fedezte fel és javította annak szövegét nyelviileg, megszervezte kiadását, s a művet is, szerzőjét is bevezette a Kisfaludy Társaságba. Arany buzgalmának volt köszönhető, hogy megkezdődött és a drámaköltő születésének 300. évfordulójára jelentős mértékben előrehaladt a teljes magyar Shakespeare-fordítás ügye, kezdetét vette a magyar Molière-kiadás és még sok más jelentős fordítás elkészítése. A kulturális intézmények viszonylagos liberalizálódása nyomán hamar megmutatkozott a magas és a népszerű kultúra közötti szakadék. Az írói elit csaknem légüres térben tevékenykedett, amit Arany lapszerkesztői kudarca is erősen jellemez. 1865-ben elfogadta az Akadémia jelölését a Szalay László halálával megüresedett titkári posztra, melynek folyományaként 1870-től lehetősége nyílt a főtitkári pozíció betöltésére is.

Az utolsó másfél évtized

A két évre tervezett hivatalvállalásból tizenkét esztendő lett, melyben nagy valószínűséggel szerepet játszott a magánéletében őt ért csapássorozat is. A hetvenes években ismét sokat betegeskedett, s ez az állapot végképp emberkerülővé tette. Élete egyre szűkebb körben mozgott: főtitkári lakása az Akadémia épületében volt, s ha szabadba vágyott, rendszerint a Városligetet kereste fel. Nyarait zömmel a gyógyfürdőiről nevezetes Karlsbadban töltötte.

„Jegyzőség, professzorság, szerkesztés, titkárság – mind egy egész embert kíván; napról napra elfoglal, nyűgöz, bosszant, lelket öl. Mi marad aztán poétáskodni?” – írta Tompa Mihálynak még 1866-ban. De nemcsak erről volt szó. Az, hogy a *Buda halála* inkább udvarias, mint meleg fogadtatása és lapszerkesztői kudarca után hallgatott el költőként, kétségeket

ébresztett az iránt, amivel maga Arany indokolta elhallgatását (ő ugyanis leánya halálára és hivatali elfoglaltságaira hivatkozott. Valójában azonban a korábban hitt mandátuma vált kérdésessé számára. S még inkább fölöslegesnek hitte a nemzeti költő szerepét a kiegyezést követően, a mohó gazdagodás és panamák korában, amikor a kiegyezést megköti Deák Ferenc és köre is hirtelen légüres térben találta magát. Teljesen elszigetelődve. 1867-ben, a király megkoronázásakor a legmagasabb kitüntetéssel, a Szent István-rend keresztjével tüntették ki (amely mellé, ha kérte volna, báróság is járt volna). Eötvös József kultuszminiszternek személyesen kellett győzködnie a rendjelet elfogadni nem akaró költőt arról, hogy az elutasítással a kiegyezést kérdőjelezné meg, a nemzeti literatúra jövőbeli lehetőségeit veszélyeztetné s őt magát is kompromittálná. A költőként elhallgató Arany a fordításban keresett menedéket. Ekkor fejezte be Shakespeare *Hamletjének* és *János királyának* átültetését, s 1870 és 1873 között elkészült a teljes magyar nyelvű *Arisztophanésszal* is. Németh László találó megfigyelése, hogy a „költői féltelenség” vonzhatta a beteg, fáradt, korán öregedő költőt a szabadszájú, kíméletlenül őszinte klasszikushoz, akinek komikus művészete földézhette benne a debreceni diáktrefák és a nagykőrösi férfitársaság emlékét. Kerényi Ferenc joggal állapítja meg, hogy Arisztophanészt *Az elveszett alkotmány* és *A nagyidai cigányok* költője fordította, s nem véletlen, hogy az 1877-ben elkészült *Bolond Istók* második énekébe ifjúkorának olyan, korábban szégyellt epizódjait foglalta bele Arany, mint amilyen az 1836-os színészkaland volt. 1877-ben, amikor sokadszori kísérlet után végre visszavonulhatott a főttkári székéből, s hivatalát letette, újra megszólalt költőként. Immár magának szánta verseit – így született meg az *Őszikék* cím alatt összefoglalt ciklus, a híres „Kapcsos Könyv”-be bejegyzett lírai darabok

(*Epilogus, Tamburás öreg úr, Mindvégig*), életképek és balladák (*Híd-avatás, Vörös Rébék*) páratlanul szép gyűjteménye. A versekből csak néhányat publikált Arany – azokat is úgy kellett kikönyörögniük tőle a lapszerkesztőknek – s nem fogadott el értük honoráriumot. 1879-ben végül több évtizedes küzdelmére tett pontot a Toldi-trilógia középső részének, a *Toldi szerelmének* befejezésével. Úgy érezte: nagyon megkésett vele; a közönség ízlése időközben nagyon megváltozhatott. A *Toldi szerelmét* saját költségén engedte csak kinyomtatni, kis példányszámban. Szerette volna más töredékeit is befejezéshez juttatni. 1881-ben annak ellenére készült el a *Csaba királyfi* két énekével, hogy már évek óta olvasni sem látott. Barátja, Petőfi szobrának felavatásán már nem vehetett részt. 1882. október 22-én hunyt el. Öregkori vallomásai aggastyánt sejtetnek, holott mindössze életének 65. esztendejét töltötte be, amikor itt hagyta az árnyékvilágot.

Arany János és fia, László síremléke
Budapesten, a Kerepesi úti temetőben

Összeállította: Mary

Humor-zsák

Orvosi vizsgálat

Egy öreg bácsi ellenőrző vizsgálatra megy az orvosához. Az orvos kérdezi tőle, hogy van.

- Nagyszerűen érzem magam, doktor úr. Fél éve újra házasodtam. Az új feleségem 20 éves és három hónapos terhes. Mit szól ehhez, doktor úr?

A doki gondolkodik, aztán megszólal:

- Hadd mondjak el egy történetet. Ismerek egy vadászt, aki sosem hagy ki egyetlen vadászdínyt sem. Egyszer azonban véletlenül az esernyőjét viszi magával a dzsungelbe a puskája helyett.

Szembetalálja magát egy medvével.

Ráfogja az esernyőt, céloz, és meghúzza a ravaszt, vagyis a gombot. Bumm! A medve abban a pillanatban elterül a földön.

- Ez lehetetlen! Biztos valaki más is lőtt! - hitetlenkedik az öregúr.

- Na látja! - mondja a doktor. - Nekem is ez a véleményem.

Tegnapi leves

A vándor már két napja nagyon éhes, amikor végre meglát egy régi kis viskót. Bekopog, és kérdi az öregasszonyt, aki ajtót nyit neki:

- Öreganyám! Szegény vándor vagyok, nagyon éhes, nincs egy kis étel a számomra?

- Fiam, tegnapi leves jó lesz?

- Persze öreganyám! Nagyon köszönöm!

- Akkor gyere vissza holnap!

Beszélő béka

A programozó megy haza éjjel a munkahelyéről, amikor elé kerül egy kicsi béka és kiabálni kezd:

- Programozó! Programozó! Én egy elvarázsolt, szépséges királykisasszony

vagyok, akit egy gonosz boszorka változtatott át! Csókolj meg, akkor visszaváltozom búbajos királylánnyá!

- Ha-ha. - mondja a programozó, és zsebre teszi a békát. A buszon egyszer csak hallja, hogy a béka moccan a zsebében, hát kiveszi:

- Programozó! Programozó! Csókolj meg, meglátod, szép királylánnyá változom, utána a tiéd leszek!

- Ha-ha – hangzik a válasz

- Neee, várj még! Mondd már meg, miért nem akarsz, hogy visszaváltozzam királylánnyá, és a tiéd legyek?

- Tudod, királylány, rengeteg a munkám, stresszben élek, alig vagyok otthon, egy nő csak gondot jelentene. De egy beszélő béka, az különleges és menő.

Limuzin

Az izraeli miniszterelnök hivatalos látogatáson jár Washingtonban. Az Egyesült Államok elnöke szeretné megajándékozni vendégét egy gyönyörű limuzinnal.

- Nem, nem fogadhatom el - tiltakozik az izraeli miniszterelnök - tilos ajándékot elfogadnunk!

- Nos, akkor adjon nekem érte mondjuk 5 dollárt, és akkor ez már nem ajándék, hanem kölcsönös üzlet.

A miniszterelnök átad 10 dollárt.

- Jaj, sajnos nem tudok visszaadni - mondja az Amerikai elnök -, nincs nálam a pénztárcám.

- Semmi baj, akkor adjon két limuzint.

Napóleon széke

Pistike elfárad a múzeumban, keres hát egy karosszéket.

- Ebbe ne ülj bele - szól rá a teremőr - ez Napóleon széke!

- Jó, jó, majd ha visszajön, akkor felállok! - hangzik a válasz.

Big Ben

Három turista felmászik Londonban a Big Ben tetejére, és fogadást kötnek, ki tudja úgy ledobni a karóráját a torony tetejéről, hogy leérve a lépcsőn el is kapja azt.

Az első férfi ledobja az óráját, gyorsan elindul lefelé, de már a harmadik lépcsőfoknál hallja, hogy az óra koppant a földön. A második is próbálkozik, ő még két fokot sem tud megtenni, mire az órája leesik. A harmadik turista ledobja a karórát, lemegy a lépcsőkön, a sarki kávézóban iszik egy kávé, majd szép komótosan odasétál a torony tövébe, és elkapja az éppen leeső óráját.

- Ezt meg, hogy csináltad? - kérdezik tőle a társai.

- Úgy, hogy az én órám húsz percet késik!

Anyai szeretet

A kisgyerek lelkendezve meséli:

- Tudod, az anyukám nagyon szeret engem.

- Ezt miből gondolod?

- Abból, hogy az apukáimat állandóan cserélgeti, engem viszont mindig megtart!

Néhány állat

- Sorolj fel néhány állatot! - mondja a tanár az iskolában.

- Kutyuska, tehénke, disznóka.

- Jó, de nem kell mindig utána mondani a kicsinyítő képzőt!

- Macs, kecs, csir, puly.

Autó

Egy ember árulja az autóját a piacon.

Odamegy hozzá egy vevő és megkérdezi:

- Mennyit fogyaszt ez az autó városban?

Mire az eladó:

- Nem tudom, falusi vagyok.

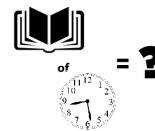
Hirdetések

Gimnáziumban, esti tagozaton tanuló egyesületi tagunk, Wondrák Györgyi középiskolai fizika és kémia tantárgyban jártas, lehetőség szerint sorstárs korrepetítort keres, aki munkaidő után, némi anyagi ellentételezés fejében szívesen segítené őt a fent említett két tárgykörbe tartozó ismeretek elsajátításában.

Jelentkezni Boncz Ádámnál lehet az alábbi elérhetőségeken:

Telefon: 06-30/443-9203

E-mail: boncz.adam@siketvakrehab.hu

Szeret Ön magyar-kártyázni? Ismeri a snapszer szabályait? Akkor ez a hirdetés Önnek szól! Egyesületünk tagja, Sin Árpádné, Jolika szeretettel várja otthonába vállalkozó szellemű, sorstárs kártyapartnerek jelentkezését. Jolika és az ő Braille feliratú, magyar-kártya paklija csak Önre vár!

Jelentkezni az Egyesület Információs és Koordinációs Irodájának munkatársainál lehet személyesen, vagy telefonon a 06-1/361-2007-es telefonszámon.

Fej-törő

Fej – törő rovatunk „felelőse”, Mary egy újabb rejtvényvel örvendezteti meg a Kedves Olvasókat, ám ezúttal, a korábban már megszokott formától eltérően a jelenlegi feladványban minden sorszámhoz két meghatározás fog tartozni. A kérdésekre adandó, helyes válaszok mindössze egyetlen betűvel térnek el egymástól. A megfejtést ezen betűk sorának összeolvasása fogja adni (például: maga előtt nyom - tol, maszat a ruhán - folt. A tol és a folt között az "f" betű a különbség, ezt kell felhasználni a feladvány megfejtéséhez). A megoldás ezúttal is egy magyar költő és az ő egyik versének címe lesz. Idei, utolsó rejtvényünk különlegessége még, hogy a Karácsony közeledtére való tekintettel, kivételesen nem csak magát a feladványt, hanem annak megfejtését is közöljük.

Meghatározások:

1. Így írjuk magyarosan a Gerbaud cukrászról elnevezett dióval ízesített süteményt - Kisebb gáz- vagy villanyfőző.
2. Tapadásmentes edénybevonat - Távbeszélő készülék.
3. Piaci elárúsítóhely - Lapos, homokos vízpart, fürdőhely.
4. Széles, sál alakú női vállkendő - Légbukfenc a sportban.
5. A férfiöltöny felső része - Női név a Barátok közt Magdi anyusa is viseli.
6. Fehér és fekete szülőktől származó, félvér - Bűvös tárgy, talizmán.
7. Mefisztó, Lucifer, sátán, démon mind ez - Ilyen a dauerolt haj.
8. Paradicsom, mint Ádám és Éva lakhelye - A tepsi, lábos, fazék gyűjtőneve.
9. Vészkürt, mentők, rendőrök használják - Csuklopánt az ajtón.
10. Elektromos, lapos testű, fenéklakó hal - betonút gyalogosoknak.

11. Ez nyitja a zárat, ajtót - Sorban a harmadik evangélium írója.
12. Ezt a nyelvet beszélik Rómában – Ilyen cukor kerül a karácsonyfára.
13. Vuk nevelője - Kerek sportgimnasztikai szer.
14. Ilyen az élesztős tészta - Ezen az égtájon kel fel a Nap.
15. Nemesfém, vegyjele: au - Meleg évszakban üdül.
16. Iskolában táblára írnak vele - Űrjármű.
17. Az USA jelenlegi elnöke (Baraq) - Mali fővárosa.
18. Itt terem a zeller - Zamatos gyümölcs, foglalatba csavarva világít.
19. Zenei hangsor - Ebben nőnek a gabonaszemek, gabonafej.
20. E műfaj klasszikusai a Grimm- fivérek - Árpád vezér nagyanyja.
21. Nyári idényétel paprikából - Gordonka, kisbögő más néven.
22. Barnás vagy sötétszürke nem fémes elem, vegyjele B – Az ő szájában van a síp a focipályán.
23. Orgonavirág színe - Jó, kellemes szag.
24. Szellemi vetélkedő - Ez rakódik le a fürdőszobában.
25. Pusztító erejű szél, van ilyen kabát is - Templomi organista.
26. Szemes takarmány, például zab, mint lőeleddel - Szatirikus jelenet, villámtréfa rádióban, tévében.
27. Vívócsörte - Hurkos végű kötél állat befogására.

Megoldások:

1. zserbó - rezsó **B**
2. teflon - telefon **E**
3. stand - strand **R**
4. stóla - szaltó **Z**
5. zakó - Zsóka **S**
6. mulatt - amulett **E**
7. ördög - göndör **N**
8. Éden - edény **Y**
9. sziréna - zsanér **I**
10. rája - járda **D**
11. kulcs - Lukács **Á**
12. olasz - szalon **N**

13. Karak - karika **I**
 14. kelt - Kelet **E**
 15. arany - nyaral **L**
 16. kréta - rakéta **A**
 17. Obama - Bamako **K**
 18. kert - körte **Ö**
 19. skála - kalász **Z**
 20. mese - Emese **E**
 21. lecsó - cselló **L**
 22. bór- bíró **Í**
 23. lila - illat **T**
 24. kvíz - vízkő **Ő**
 25. orkán - kántor **T**
 26. abrak - kabaré **É**

27. asszó - lasszó **L**

A rejtvény megfejtése tehát: Berzsenyi Dániel: A közelítő tél.

Reméljük, hogy a Mary által összeállított, „új köntösbe bújtatott” „Fej-törővel” ez alkalommal is sikerült néhány vidám percet szereznünk Kedves Olvasóinknak

Mary

Berzsenyi Dániel

A közelítő tél

Hervad már ligetünk, s díszei hullanak,
 Tarlott bokrai közt sárga levél zörög.
 Nincs rózsás labyrinth, s balzsamos illatok
 Közt nem lengedez a Zephyr.

Nincs már symphonia, s zöld lugasok
 között
 Nem bűg gerlice, és a füzes ernyein
 A csermely violás völgye nem illatoz,
 S tükrét durva csalét fedí.

A hegy boltozatán néma homály borong.
 Bíbor thyrusain nem mosolyog gerezd.
 Itt nemrég az öröm víg dala harsogott:
 S most minden szomorú s kiholt.

Oh, a szárnyas idő hirtelen elrepül,
 S minden míve tűnő szárnya körül lebeg!
 Minden csak jelenés; minden az ég alatt,
 Mint a kis nefelejcs, enyész.

Lassanként koszorúm bimbaja elvirít,
 Itt hágy szép tavaszom: még alig ízleli
 Nektárját ajakam, még alig illetem
 Egy-két zsenge virágait.

Itt hágy, s vissza se tér majd gyönyörű
 korom.
 Nem hozhatja fel azt több kikelet soha!
 Sem béhunyt szememet fel nem ígézheti
 Lollim barna szemöldöke!

[1804 után]

Minden Kedves Olvasónknak Meghitt, Békés Karácsonyt és sikerekben, örömeikben gazdag, Boldog Új Esztendőt kívánunk!

Az Egyesület vezetősége és munkatársai

Impresszum

Új SzemFüles

Kiadja: Siketvakok Országos Egyesülete

Hungarian Deafblind Association

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.

Levelezési cím: 1053 Budapest, Múzeum körút 3. II. em.1.

Telefon: 06-1/361-2007

Fax: 06-1/209-5829

E-mail: siketvakok@gmail.com

Számlaszám: 10409015-90117325

Adószám: 18061031-1-42

Felelős kiadó: Gangl Tamás, elnök

Felelős szerkesztő: Petner Katalin

